

GP

Gminny
Program
Rewitalizacji

Gmina
Gorzów Śląski

Gorzów Śląski 2024

GORZÓW ŚLĄSKI

Rozwijamy się

GORZÓW ŚLĄSKI 2024

AUTORZY OPRACOWANIA

Opracowanie powstało dzięki zespołowi specjalistów **Opolskiego Centrum Zarządzania Projektami**, w składzie:

mgr Artur Glenc

dr Wojciech Rogala

mgr **Katarzyna Moga** - koordynator zespołu

mgr inż. Katarzyna Osańca

dr inż. Łukasz Dymek

dr Anna Romaniewska

Adam Rogala

Zespół autorski wspierali pracownicy **Urzędu Gminy w GORZOWIE ŚLĄSKIM** oraz **gminnych jednostek organizacyjnych**.

Opolskie Centrum Zarządzania Projektami Sp. z o.o.
ul. Technologiczna 2
45-839 Opole
e-mail: biuro@oczp.pl
www.oczp.pl

Gmina
Gorzów Śląski

Gmina Gorzów Śląski
ul. Wojska Polskiego 15
46-310 Gorzów Śląski,
e-mail: <https://gorzowslaski.pl/>
<https://gorzowslaski.pl/>

Spis treści

Słowo wstępne	7
1. Wprowadzenie do problematyki	8
2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	11
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	15
Struktura przestrzenna	15
Obszar społeczny	16
Obszar gospodarczy	26
Obszar środowiskowy	29
Obszar funkcjonalno-przestrzenny	33
Obszar techniczny	35
Lokalne potencjały rozwoju oraz potrzeby rewitalizacji	38
Potrzeby rewitalizacji	42
4. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy, powiatu, województwa oraz kraju	43
5. Opis wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	51
6. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań	52
7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	53
Charakterystyka podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	54
Charakterystyka podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	62
Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji	66
Mechanizm integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	67
8. Zarządzanie gminnym programem rewitalizacji	69
Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji	69
Szacunkowe koszty zarządzania	70
Ramowy harmonogram realizacji	70
System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji	71
Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji	71
Specjalna strefa rewitalizacji	73
9. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego	74
10. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji	75
11. Realizacja gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	75
Spis tabel	76
Spis rysunków	77

Słowo wstępne

Jako Burmistrz Gorzowa Śląskiego, pełen energii i zaangażowania w działanie na rzecz naszej wspólnoty, mam zaszczyt przedstawić Państwu Gminny Program Rewitalizacji - naszą wspólną mapę drogową ku lepszej przyszłości.

Wizja, którą dziś przed Wami rozwijam, nie jest dziełem jednej osoby, lecz jest to efekt intensywnych dyskusji, wspólnych marzeń i dążeń, które łączą nas wszystkich - mieszkańców Gorzowa Śląskiego. Nasza gmina to miejsce wyjątkowe, pulsujące życiem i gotowe do zmian, które wspólnie możemy i chcemy rozwijać. Stając przed wyzwaniami takimi jak modernizacja infrastruktury, ochrona środowiska, rozwój edukacji i kultury, a także tworzenie nowych miejsc pracy, zdałem sobie sprawę, że kluczem do sukcesu jest nasza współpraca. Gminny Program Rewitalizacji to dokument, który odzwierciedla tę filozofię - jest zaproszeniem dla każdego mieszkańca do aktywnego uczestnictwa w procesie odnowy naszej gminy.

Chcę, aby to słowo wstępne było nie tylko formalnym wprowadzeniem do dokumentu, ale przede wszystkim wyrazem mojego głębokiego przekonania o mocy i potencjale, jaki drzemie w naszej społeczności. Wierzę, że dzięki zaangażowaniu, pasji i wspólnym działaniom, możemy przekształcić nasze marzenia w rzeczywistość. Nasz Gminny Program Rewitalizacji to nie tylko zbiór celów i zadań, ale przede wszystkim deklaracja naszej wspólnej woli do budowania lepszego jutra dla Gorzowa Śląskiego. To dowód na to, że razem, jako zjednoczona społeczność, jesteśmy w stanie stawić czoła wyzwaniom i wykorzystać pojawiające się szanse.

Zachęcam każdego z Was do aktywnego udziału w życiu naszej gminy oraz do aktywnego włączenia się w realizację celów zawartych w tym programie. Pamiętajmy, że każdy z nas ma coś wyjątkowego do zaoferowania, a nasze wspólne działania mogą przynieść niezwykle efekty. Niech ten program będzie naszym wspólnym zobowiązaniem do pracy na rzecz Gorzowa Śląskiego, naszego domu, którego przyszłość zależy od nas wszystkich. Razem tworzymy silną, dynamiczną społeczność, gotową na zmiany i otwartą na nowe możliwości.

Z niegasnącym entuzjazmem i nadzieją na owocną współpracę

Rafał Kotarski
Burmistrz Gminy

1. Wprowadzenie do problematyki

W obliczu współczesnych wyzwań społecznych, ekonomicznych i środowiskowych, z jakimi borykają się lokalne społeczności, inicjatywy takie jak Gminny Program Rewitalizacji nabierają niezwyklej wagi. Gminny Program Rewitalizacji (GPR) dla Gminy Gorzów Śląski jest strategicznym narzędziem, które wykracza poza zwykłe planowanie rozwojowe i koncentruje się na działaniach w obszarach uznanych za zdegradowane. Dzięki szczególnemu uwzględnieniu tych terenów, które wymagają intensywnego wsparcia i działań naprawczych, GPR ma za zadanie nie tylko prezentować i wyjaśniać swoje założenia, ale również uwypuklać swoją istotną rolę w poprawie warunków życia mieszkańców oraz reaktywacji wybranych części gminy. Dokument ten, skierowany do szerokiego grona odbiorców - od mieszkańców, przez lokalnych przedsiębiorców, organizacje społeczne i pozarządowe, aż po przedstawicieli samorządowych i rządowych - ma na celu umożliwienie lepszego zrozumienia i zaangażowania we wspólne działania rewitalizacyjne.

Rewitalizacja w Gorzowie Śląskim odpowiada na pytanie, jak w sposób przemyślany i skoordynowany przeciwdziałać procesom degradacji oraz marginalizacji przestrzeni miejskich, a także wiejskich, jednocześnie podnosząc jakość życia mieszkańców. Zakres działań jest szeroki i obejmuje interwencje urbanistyczne, inwestycje infrastrukturalne, a także inicjatywy społeczne i gospodarcze. Realizacja GPR ma przynieść korzyści na wielu płaszczyznach: od odnowy miejskiej i poprawy społecznego ładu, przez wzmacnianie więzi społecznych, aż po podniesienie standardu życia, jednocześnie kładąc nacisk na wzmocnienie lokalnej tożsamości.

W kontekście GPR kluczowe znaczenie mają użyte pojęcia pozwalające na uporządkowanie definicji i wyjaśnienie terminologii używanej w opracowaniu pozwalając użytkownikom lepsze zrozumienie podejmowanej problematyki:

- Rewitalizacja rozumiana jest nie tylko jako proces odnowy fizycznej przestrzeni, ale również jako szansa na ożywienie społeczno-gospodarcze - stanowi kluczowe pojęcie przewodnie programu. Dzięki holistycznemu podejściu, program ten przechodzi daleko poza tradycyjne metody rewitalizacji, integrując działania na rzecz poprawy infrastruktury, ochrony dziedzictwa kulturowego, rozwoju społeczności lokalnych oraz stymulowania lokalnej gospodarki;
- Partycypacja społeczna jako drugie słowo kluczowe podkreśla znaczenie zaangażowania mieszkańców w procesy decyzyjne i realizacyjne. Umożliwia to nie tylko dopasowanie działań rewitalizacyjnych do faktycznych potrzeb i oczekiwań społeczności, ale także buduje poczucie wspólnoty i tożsamości lokalnej;
- Zrównoważony rozwój, kolejne pojęcie kluczowe, wskazuje na dążenie do równowagi między potrzebami obecnych i przyszłych pokoleń. W kontekście rewitalizacji, kładzie się szczególny nacisk na ochronę środowiska, efektywne wykorzystanie zasobów i promowanie ekologicznych rozwiązań;
- Stan kryzysowy odnosi się do sytuacji na terenie gminy, gdzie na określonym obszarze obserwuje się nagromadzenie negatywnych zjawisk - społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzennie-funkcjonalnych i technicznych - które skutkują znaczącym obniżeniem standardu życia jej mieszkańców;
- Obszar zdegradowany jest to teren, na którym zauważalny jest stan kryzysowy, charakteryzujący się występowaniem negatywnych zjawisk społecznych i problemów w przynajmniej jednym z wymiarów badanych pod kątem stanu kryzysowego;
- Obszar rewitalizacji jest to obszar będący w całości lub części obszarem zdegradowanym, wyróżnia się wysokim nasileniem problemów wykazanych w analizie stanu kryzysowego. Ze względu na swoje kluczowe znaczenie dla rozwoju lokalnego, jest przedmiotem działań rewitalizacyjnych gminy. Ograniczenia

dotyczące jego rozmiaru mówią, że nie może on obejmować więcej niż 20% całkowitej powierzchni gminy ani zamieszkiwać go ponad 30% jej mieszkańców;

- Komitet rewitalizacji jest to ciało służy jako platforma współpracy i wymiany dialogu między zainteresowanymi stronami a władzami gminy w kwestiach związanych z planowaniem, realizacją i oceną procesu rewitalizacji, oferując wsparcie doradcze dla władz lokalnych;
- Interesariusze rewitalizacji: Grupą tę stanowią głównie osoby mieszkające na terenach objętych rewitalizacją, właściciele i zarządcy nieruchomości, lokalne przedsiębiorstwa, organizacje społeczne, jednostki samorządu terytorialnego i ich organy doradcze, instytucje publiczne oraz inne podmioty, które na mocy prawa wykonują zadania Skarbu Państwa na terenie objętym rewitalizacją.

Powyższe terminy znajdują odzwierciedlenie w zapisach aktów prawnych regulujących proces opracowania i realizacji GPR:

- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28, 1688),
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1079),
- Uchwała Rady Gminy Gorzów Śląski nr LVI/423/2023 z 25.10.2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski (Dz. Urz. Woj. Opol. z 2023 poz. 3061).

GPR łączy podejście kompleksowe z zintegrowanym, podkreślając znaczenie współpracy i wkładu wszystkich interesariuszy procesu, co z kolei zwiększa zaangażowanie społeczności lokalnej. Publikacja ta składa się z ośmiu rozdziałów, które są zgodne z wymogami zawartymi w ustawie o rewitalizacji oraz przepisach wdrożeniowych. Rozpoczyna od analizy diagnostycznej, gdzie w pierwszym rozdziale przedstawiono metodykę określania obszarów zdegradowanych oraz koncepcję ich rewitalizacji. Drugi rozdział poświęcono na dogłębną analizę diagnozy obszaru rewitalizacji, z naciskiem na identyfikację negatywnych zjawisk społecznych, jak również gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych, ukazując jednocześnie lokalne możliwości rozwoju i wymogi związane z procesem rewitalizacji. W trzecim rozdziale omówiono pozycję Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR) w kontekście innych strategicznych dokumentów na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym. Część proponowana, rozpoczynająca się od czwartego rozdziału, przedstawia wizję przestrzeni po zakończeniu procesu rewitalizacji, na co składają się określone cele i strategie działania, omówione w rozdziale piątym. W dalszej części, od szóstego do ósmego rozdziału, dokument wyjaśnia proces realizacji programu, włączając w to zaplanowane inicjatywy rewitalizacyjne z określonymi ramami finansowymi i mechanizmami umożliwiającymi ich integrację. Siódmy rozdział szczegółowo opisuje zarządzanie programem, akcentując aspekty kluczowe dla efektywnej realizacji, takie jak monitoring i udział społeczności. Ostatni ósmy rozdział, skupia się na oddziaływaniu GPR na inne uchwały i decyzje podejmowane na poziomie gminy.

2. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Podstawę prawną dla wyznaczonego w gminie Gorzów Śląski obszaru rewitalizacji stanowi Uchwała nr LVI/423/2023 Rady Gminy w Gorzowie Śląskim z dnia 25 października 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski (Dz. Urz. Woj. Opol. z 2023 poz. 3061).

Zgodnie z metodyką prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, w pierwszej kolejności dokonano podziału gminy Gorzów Śląski na niepodzielne jednostki analityczne. W trakcie jego dokonywania skorzystano z istniejącego już podziału administracyjnego. Wynika to z faktu posiadania relatywnie niewielkiej liczby danych opisujących jednostki, a także ich szczegółowości do co najwyżej pojedynczej ulicy, wyznaczając tym samym na obszarze gminy 15 jednostek, które pokrywają się z granicami sołectw. Wśród nich wyróżnić należy:

- Budzów;
- Dębina;
- Goła;
- Jamy;
- Jastrzygowice;
- Kobyla Góra;
- Krzyżanowice;
- Nowa Wieś;
- Pakoszów;
- Pawłowice;
- Skrońsko;
- Uszyce;
- Zdziechowice;
- Kozłowice;
- Gorzów Śląski.

Rysunek 1. Mapa obszaru gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych www.OpenStreetMap.org

Szczegółowe dane dotyczące wyodrębnionych jednostek analitycznych gminy Gorzów Śląski zostały przedstawione w tabeli nr 1.

Tabela 1. Liczba mieszkańców sołectw gminy Gorzów Śląski.

Sołectwo	Liczba mieszkańców	Udział w liczbie mieszkańców gminy (%)
Budzów	135	1,95%
Dębina	171	2,47%
Goła	204	2,95%
Jamy	327	4,73%
Jastrzygowice	314	4,54%
Kobyła Góra	84	1,21%
Krzyżanowice	210	3,04%
Nowa Wieś	230	3,33%
Pakoszów	100	1,45%
Pawłowice	391	5,65%
Skrońsko	291	4,21%
Uszyce	808	11,68%
Zdziechowice	643	9,30%
Kozłowice	627	9,06%
Gorzów Śląski	2382	34,44%
SUMA	6917	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

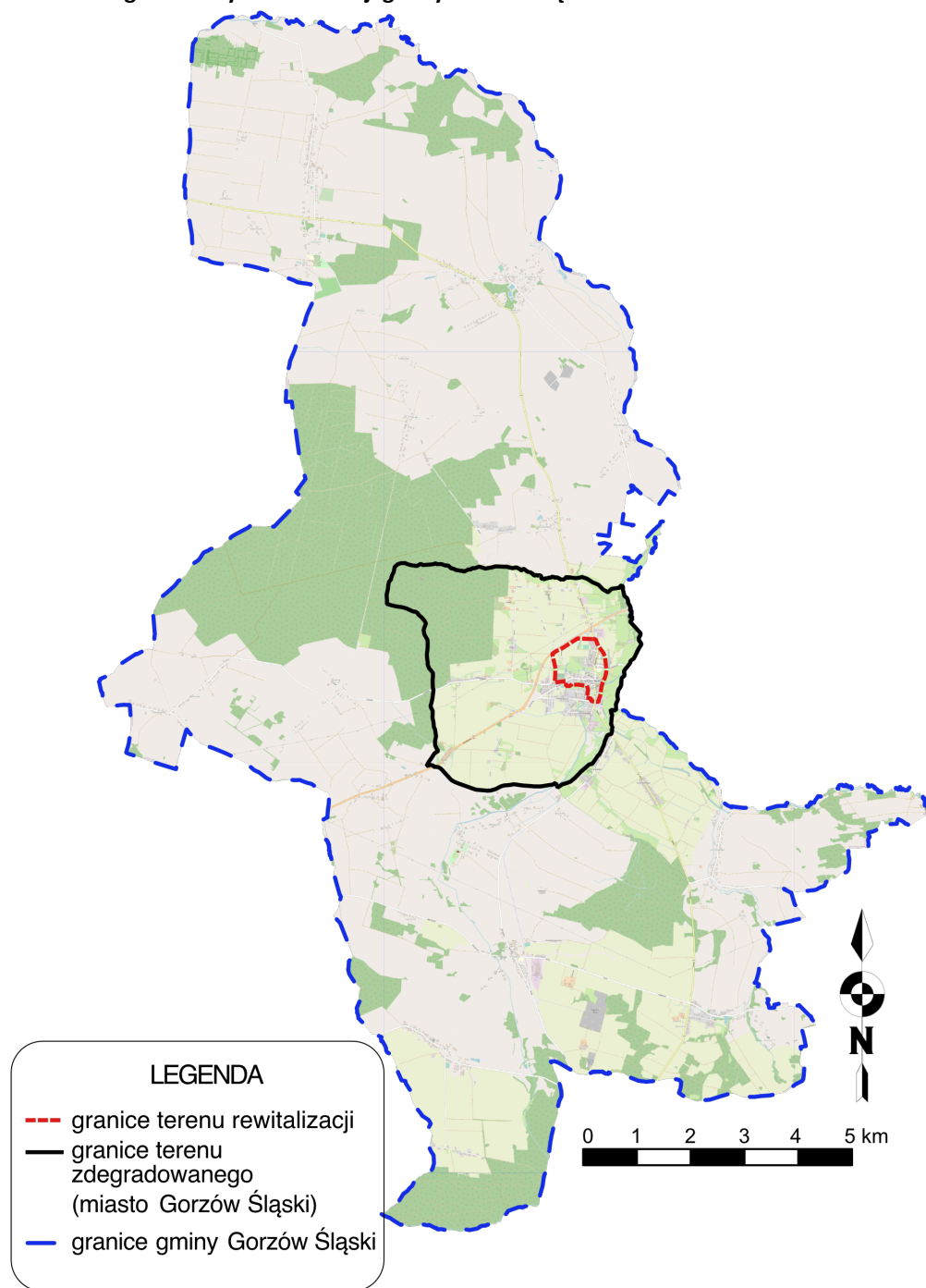
Następnie wykonano analizę wskaźnikową, której celem było zbadanie natężenia negatywnych zjawisk kryzysowych występujących na obszarze gminy Gorzów Śląski. Na potrzeby analizy zabrano dane obejmujące strefy:

- społeczną (bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, niepełnosprawność i choroby, kapitał ludzki, poziom edukacji, aktywność społeczna);
- gospodarczą (aktywność gospodarcza);
- środowiskową (pokrycie budynków azbestem, emisja substancji szkodliwych dla zdrowia i środowiska);
- przestrzenno-funkcjonalną (dostępność infrastruktury publicznej, dostępność usług opieki zdrowotnej);
- techniczną (stan techniczny przestrzeni publicznej).

Zgodnie z założeniami metodycznymi, do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych w strefie społecznej jest niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano przynajmniej jedno negatywne zjawisko w przynajmniej 3 z 4 stref wskazanych w Ustawie o Rewitalizacji.

Na podstawie przyjętych założeń obszar zdegradowany stanowi 9,20% powierzchni gminy oraz jest zamieszkały przez 34,44% mieszkańców jednostki. W związku z koniecznością zachowania wytycznych wskazanych w Ustawie o rewitalizacji, zgodnie z którymi obszar rewitalizacji nie może obejmować więcej niż 20% powierzchni oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy, kolejny etap prac obejmował analizę obszaru zdegradowanego w celu wskazania wewnątrz niego obszaru rewitalizacji.

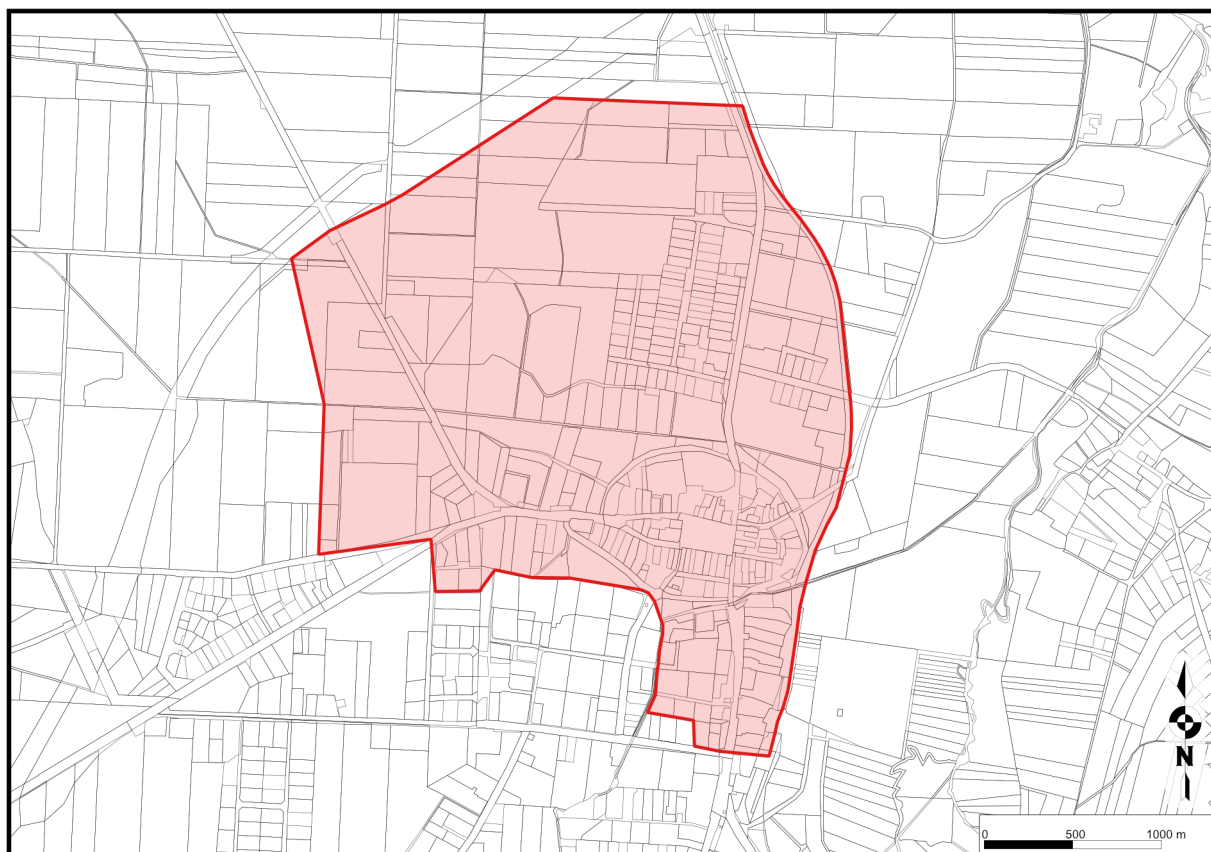
Rysunek 2. Obszar zdegradowany i rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych www.OpenStreetMap.org

Na podstawie ustaleń wynikających z wewnętrznych konsultacji w gminie, które opierały się na debatach, rozmowach i uzgodnieniach pomiędzy władzami samorządowymi, jednostkami organizacyjnymi, instytucjami pożytku publicznego, a także mieszkańcami gminy przy jednoczesnym wsparciu zespołu ekspertów jako obszar rewitalizacji wyznaczono jednostkę analityczną Gorzów Śląski obejmującą ulice: Boczną, Byczyńską, Gorzołki, Kluczborską (część), Kolorową, Kwiatową, Małą, Mickiewicza, Moniuszki, Ogrodową, Rynek, Sportową, Stalmacha, Żółtą, Wojska Polskiego, Parkową, Młyńską (część), Wałową (część), Golską (część), Jabłonkową (część), Słoneczną, Morcinka, Lompy, Wąską, Słowackiego (część), Tylą, Żółtą (część), Wrzosową (część). Wyznaczony obszar rewitalizacji jest zamieszkały przez 872 osoby (12,61% mieszkańców gminy) oraz zajmuje powierzchnię 77,94 ha (0,51% całkowitej powierzchni gminy).

Rysunek 3. Obszar rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne.

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Diagnoza obszaru rewitalizacji obejmuje ulice jednostki analitycznej Gorzów Śląski: Boczna, Byczyńską, Gorzołki, Kluczborską (część), Kolorową, Kwiatową, Małą, Mickiewicza, Moniuszki, Ogrodową, Rynek, Sportową, Stalmacha, Złotą, Wojska Polskiego, Parkową, Młyńską (część), Wałową (część), Golską (część), Jabłonkową (część), Słoneczną, Morcinka, Lompy, Wąską, Słowackiego (część), Tylna, Złotą (część), Wrzosową (część).

Poszerzona diagnoza obejmująca obszary społeczny, gospodarczy, środowiskowy, funkcjonalno-przestrzenny oraz techniczny ma na celu określenie występujących na obszarze wskazanych jednostek zjawisk kryzysowych. Rozdział stanowi rozszerzenie diagnozy, która miała na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji za pomocą wskaźnika syntetycznego. Dodatkowo pogłębiona diagnoza ma na celu określenie lokalnych potencjałów rozwoju, które sprzyjają wyjściu obszaru ze stanu kryzysowego.

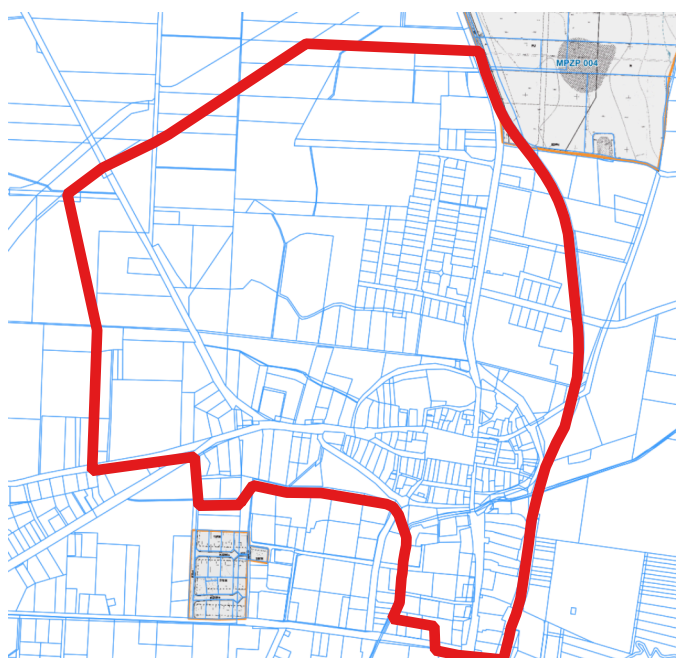
Pierwotna analiza wykazała obecność niekorzystnych zjawisk w obszarach: społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz technicznym w jednostce Gorzów Śląski.

Struktura przestrzenna

Obszar rewitalizacji obejmujący jednostkę Gorzów Śląski stanowi wielofunkcyjne centrum gminy. Jego umiejscowienie wpływa na naturę struktury przestrzenno-funkcjonalnej. Lokalizacja obszaru rewitalizacyjnego obejmującego miejscowość Gorzów Śląski odgrywa istotną rolę dla rozwoju całej gminy. Gorzów Śląski stanowi centralny punkt gminy zarówno ze względu na swoje strategiczne położenie w samym środku obszaru gminy, jak i z uwagi na skupisko instytucji pełniących kluczowe funkcje społeczne.

Gorzów Śląski stanowi miejsce zaspokajania potrzeb wielu mieszkańców gminy, na terenie jednostki zlokalizowane są instytucje realizujące zadania z zakresu administracji publicznej (Urząd Gminy w Gorzowie Śląskim), sportu (hala oraz stadion sportowy), edukacji (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim), kultury (Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim) oraz sakralne (Kościół Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim).

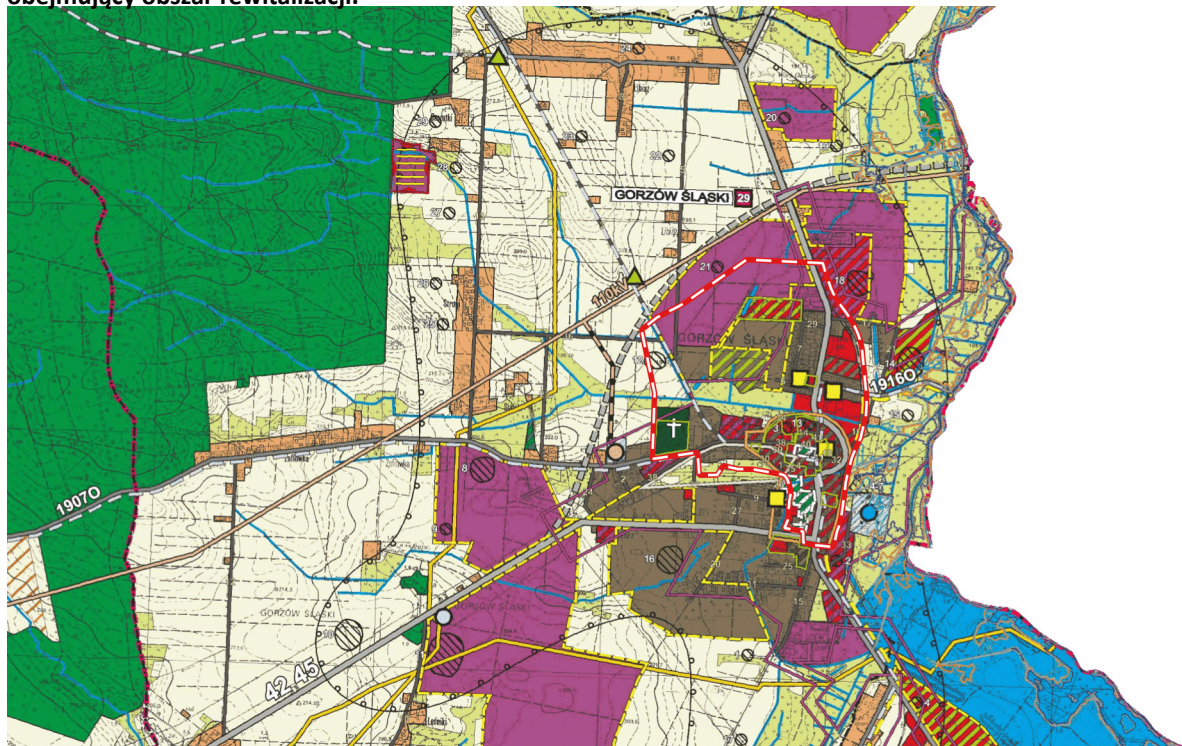
Rysunek 4. Plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl>

Na obszarze rewitalizacji tylko w niewielkiej części obowiązuje Miejsowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego na podstawie Uchwały nr XXXVIII/286/2014 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 23 maja 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w Gorzowie Śląskim i we wsi Jamy (Dz. Urz. Woj. Opol. z 2014 poz. 1391). Obowiązuje natomiast Studium - Uchwała nr XXIII/157/2016 Rada Miejska Gorzowa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski.

Rysunek 5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://mpzp.igeomap.pl/doc/olesno/gorzowslaski/000.pdf>

Obszar społeczny

Obszar społeczny odgrywa niezwykle istotną rolę w procesie rozwoju gminy, stanowiąc fundament, na którym opiera się harmonijne funkcjonowanie społeczności lokalnej. To na tym obszarze kształtuje się tożsamość i ducha wspólnoty, a także budowane są więzi międzyludzkie, które wpływają na jakość życia mieszkańców. Istotność obszaru społecznego w rozwoju gminy jest wielopłaszczyznowa i obejmuje kilka kluczowych aspektów.

Obszar Gorzowa Śląskiego charakteryzuje się największym nagromadzeniem występowania negatywnych zjawisk w strefie społecznej. Powierzchnia gminy objęta obszarem rewitalizacji charakteryzuje się znacznym natężeniem występowania negatywnych zjawisk społecznych takich jak niskie wyniki z egzaminu 8-klasisty, alkoholizm, dostępność alkoholu, ubóstwo, niepełnosprawność i choroby, bezrobocie, kapitał ludzki oraz aktywność społeczna.

Edukacja

Wyraźnie lepsze wyniki egzaminu 8-klasisty na terenie gminy Gorzów Śląski uzyskują uczniowie z pozostałej części gminy. Średnie wyniki uzyskiwane z egzaminu 8-klasisty przez uczniów zamieszkujących obszar rewitalizacji wynoszą 46,30% z części humanistycznej, 48,80% z części matematycznej oraz 59,60%. Uczniowie z pozostałej części gminy osiągnęli lepsze wyniki z części humanistycznej o 8,79 p.p., części matematycznej o 6,08 p.p., z kolei niższe wyniki osiągają z części językowej średnio o 0,76 p.p.

Tabela 2. Średni wynik egzaminu 8-klasisty w 2022 roku z części humanistycznej, matematycznej oraz językowej w podziale na obszar rewitalizacji i pozostałą część gminy.

Wyszczególnienie	Część humanistyczna	Część matematyczna	Część językowa
Gmina	53,91%	54,05%	58,95%
Obszar rewitalizacji	46,30%	48,80%	59,60%
Pozostały obszar gminy	55,09%	54,88%	58,84%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

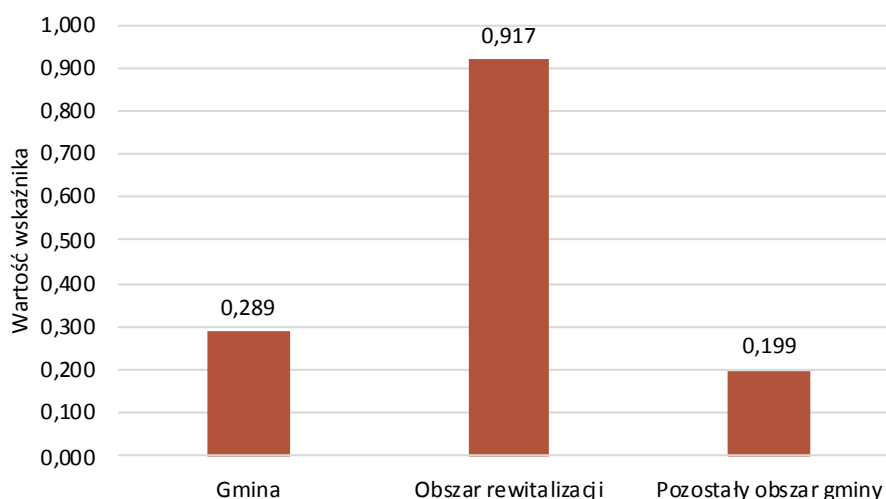
Alkoholizm

Jednym z poważnych problemów społecznych, z którym zmagają się gmina Gorzów Śląski jest alkoholizm. Alkoholizm prowadzi do poważnych problemów zdrowotnych. Nadmierne spożycie alkoholu może uszkadzać narządy wewnętrzne, w szczególności wątrobę, mózg, serce i trzustkę. Skutki zdrowotne to między innymi marskość wątroby, udary mózgu, choroby serca, nowotwory i cukrzyca. Alkoholizm jest także związany z zaburzeniami psychicznymi, takimi jak depresja i zaburzenia lękowe.

Alkoholizm ma negatywny wpływ na życie rodziny i otoczenia osoby uzależnionej. Często rodzinom zmagającym się z problemem alkoholizmu grożą konflikty, przemoc domowa, emocjonalne cierpienie, a także rozbięcie rodziny. Dzieci w rodzinach z alkoholizmem są narażone na traumatyczne doświadczenia i mają większe ryzyko samodzielnego rozwoju problemów z alkoholem w przyszłości.

Na terenie obszaru rewitalizacji obserwuje się największe w gminie natężenie osób zmagających się z problemem alkoholizmu. Wskaźnik liczby osób zmagających się z alkoholizmem w przeliczeniu na 100 mieszkańców jest ponad 4-krotnie wyższy w obszarze rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy. Wartość wskaźnika w przypadku obszaru rewitalizacji wynosi 0,917 z kolei w przypadku pozostałego obszaru gminy wynosi 0,199.

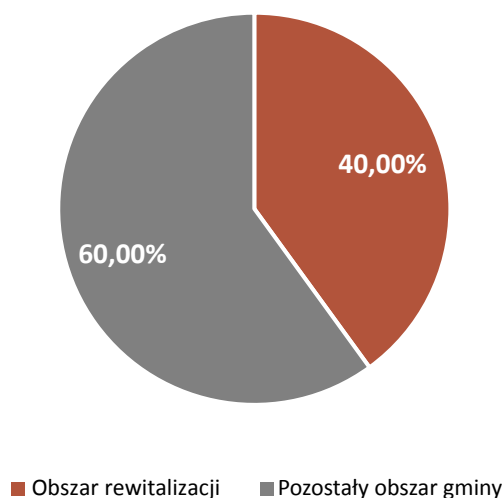
Rysunek 6. Ilość osób zmagających się z problemem alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, 40,00% łącznej liczby mieszkańców gminy zmagających się z problemem alkoholizmu zamieszkuje obszar rewitalizacji.

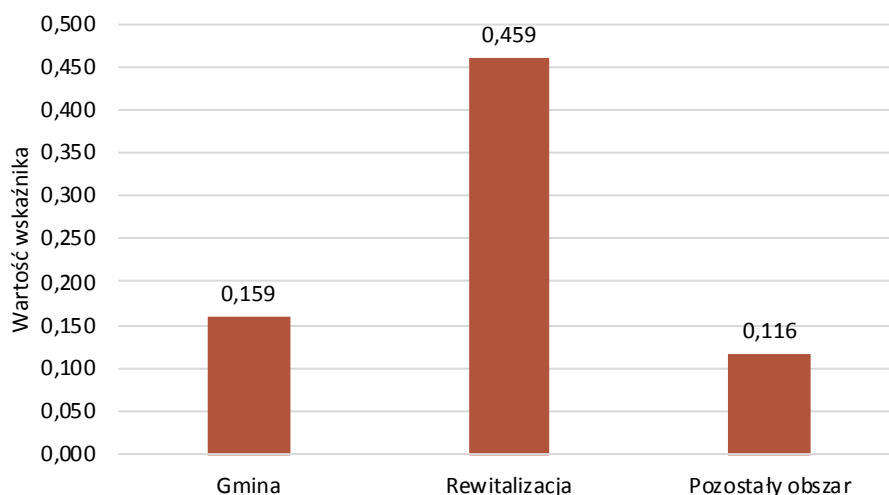
Rysunek 7. Podział zamieszkania osób zmagających się z problemem alkoholizmu pomiędzy obszarem rewitalizacji a pozostałym obszarem gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Jedną z możliwych przyczyn występowania na obszarze gminy problemu alkoholizmu stanowi dostępność do punktów sprzedaży alkoholu. Dostępność alkoholu w gminie stanowi kwestię o dużej wadze z perspektywy społecznej, zdrowotnej i gospodarczej. Pojęcie dostępności alkoholu odnosi się do dostępu do napojów alkoholowych, zarówno pod kątem ich dostępności ilościowej, jak i dostępności miejsc, gdzie można je zakupić.

Rysunek 8. Ilość punktów sprzedaży alkoholu w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

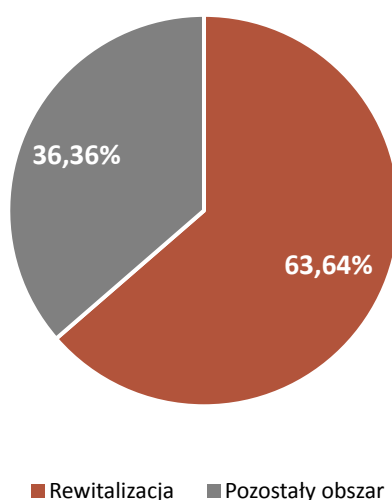
Monitorowanie dostępności alkoholu jest kluczowe ze względów zdrowotnych. Konsumpcja alkoholu w nadmiarze może prowadzić do problemów zdrowotnych, takich jak uzależnienie, choroby wątroby, zaburzenia psychiczne i inne poważne zagrożenia dla zdrowia. Dostępność alkoholu ma również wpływ na bezpieczeństwo publiczne. Nadmierna konsumpcja alkoholu może przyczyniać się do wzrostu przestępczości, wypadków drogowych i innych incydentów, które zagrażają bezpieczeństwu mieszkańców. Jednocześnie kontrola dostępności alkoholu ma znaczenie dla lokalnej gospodarki. Lokale gastronomiczne, sklepy sprzedające alkohol

i inne miejsca sprzedaży alkoholu stanowią źródło dochodów dla gminy. Jednak równocześnie gmina musi zadbać o to, aby kontrolować te źródła dochodów w sposób, który nie sprzyja nadmiernemu spożyciu alkoholu ani nie tworzy problemów związanych z jego nadmiernym spożyciem wśród mieszkańców.

Ilość punktów sprzedaży alkoholu w przeliczeniu na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji jest blisko 4-krotnie większa niż na pozostałym obszarze gminy. Wartość wskaźnika ilości punktów sprzedaży alkoholu w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 0,459, z kolei na pozostałym obszarze gminy wartość wskaźnika osiągnęła 0,116.

Zdecydowana większość punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Gorzów Śląski znajduje się na obszarze rewitalizacji. Największe natężenie punktów sprzedaży alkoholu wewnątrz obszaru rewitalizacji obserwuje się w okolicy ulicy Wojska Polskiego.

Rysunek 9. Podział lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu pomiędzy obszarem rewitalizacji a pozostałym obszarem gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Ubóstwo

Kolejnym z problemów społecznych gminy jest ubóstwo, które odnosi się do braku wystarczających zasobów materialnych i finansowych, które pozwalają na godne życie, dostęp do podstawowych potrzeb i uczestnictwo w życiu społecznym. W kontekście gminy, ubóstwo może przybierać różne formy i dotyczyć różne grupy społeczne. Wśród nich wyróżnić należy ubóstwo obejmujące grupy osób korzystających z zasiłków Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z tytułu ubóstwa oraz bezrobocia, a także uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i pobierających stypendium socjalne.

Na terenie Gorzowa Śląskiego objętego rewitalizacją obserwuje się znaczące ilości osób zmagających się z problemem ubóstwa w porównaniu do pozostałego obszaru gminy. Na terenie obszaru rewitalizacji w 2022 roku 8 osób korzystało z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z tytułu bezrobocia (16,67% wszystkich osób korzystających z pomocy z tytułu bezrobocia w gminie), 21 osób pobierało zasiłki (27,27%), 22 osoby korzystały z pomocy z tytułu ubóstwa (23,91%), 3 uczniów otrzymywało stypendium socjalne (13,04%), a 13 uczniów korzystało z posiłków finansowanych przez MGOPS (23,64%).

Biorąc pod uwagę wartość wskaźników opisujących problem ubóstwa w Gminie Gorzów Śląski, wartość wszystkich wskaźników w obszarze rewitalizacji przekracza tę, uzyskaną wśród pozostałego obszaru gminy.

Tabela 3. Ilość osób zmagających z się problemem ubóstwa z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar rewitalizacji	Pozostały obszar gminy
Korzystający z pomocy OPS z tytułu bezrobocia	0,694	1,147	0,629
Pobierający zasiłki z OPS	1,113	2,408	0,926
Korzystający z pomocy OPS z tytułu ubóstwa	1,330	2,523	1,158
Uczniowie otrzymujący stypendium socjalne	0,333	0,344	0,331
Uczniowie korzystający z posiłków finansowanych przez OPS	0,795	1,491	0,695

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Niepełnosprawność oraz długotrwałe i ciężkie choroby

Zagadnieniem problemowym, z którym również zmagają się gmina Gorzów Śląski jest wsparcie i zapewnienie odpowiednich warunków życiowych osobom zmagającym się z niepełnosprawnością oraz długotrwałymi i ciężkimi chorobami. Aby zapewnić jak najlepsze warunki życiowe wskazanym osobom i, niezbędne jest zapewnienie dostępności infrastruktury i usług, aby ta mogła być wykorzystywana przez wskazaną grupę mieszkańców w sposób samodzielny i komfortowy. Najczęstszymi działaniami podejmowanymi przez gminy w celu zapewnienia dostępności do miejsc infrastruktury publicznej osób zmagających się z niepełnosprawnościami jest budowa ramp, wind i specjalnych dedykowanych miejsc parkingowych. Dodatkowo, gmina może zapewnić wsparcie medyczne, umożliwiając dostęp do opieki medycznej, rehabilitacji oraz terapii dla osób potrzebujących. Wspieranie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej jest kluczowe dla poprawy jakości życia tych osób.

Szczególne natężenie problemu związanego z niepełnosprawnością oraz długotrwałymi i ciężkimi chorobami na terenie Gminy Gorzów Śląski obserwuje się w obszarze rewitalizacji. Wartość wskaźnika ilości osób zmagających się z problemem niepełnosprawności w przeliczeniu na 100 mieszkańców wnosi 0,803 w obszarze rewitalizacji oraz 0,513 na pozostałym obszarze gminy. Z kolei wartość wskaźnika ilości osób korzystających z wsparcia MGOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji wynosi 1,261, a na pozostałym obszarze gminy 0,811.

Tabela 4. Ilość osób zmagających się z problemem niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Wyszczególnienie	Osoby korzystające z wsparcia MGOPS z tytułu niepełnosprawności	Osoby korzystające z wsparcia MGOPS z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby
Gmina	0,549	0,867
Obszar rewitalizacji	0,803	1,261
Pozostały obszar gminy	0,513	0,811

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim.

Bezrobocie

Bezrobocie stanowi istotne wyzwanie dla gminy i ma różne wymiary. Obejmuje długotrwałe bezrobotnych, niepełnosprawnych bezrobotnych, bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz poniżej 25 roku życia oraz bezrobotnych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym. Bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoby aktywne zawodowo nie posiadają pracy i poszukają zatrudnienia. Jest to wskaźnik, który odzwierciedla

aktualny stan rynku pracy w gminie, regionie czy kraju. Wysoki poziom bezrobocia oznacza problemy z dostępem do pracy dla części społeczności lokalnej, co wpływa na ogólną jakość życia i poziom życiowy mieszkańców.

Do szczególnie problematycznych należy bezrobocie długotrwałe, ponieważ dotyczy osób, które przez dłuższy czas nie mogą znaleźć pracy. To prowadzi do utraty umiejętności zawodowych, obniżenia samooceny i trudności finansowych. Warto także podkreślić, że osoby niepełnosprawne mogą napotykać na trudności na rynku pracy z powodu swoich ograniczeń zdrowotnych. Niepełnosprawność może wpływać na zdolność do podjęcia lub utrzymania zatrudnienia, co wymaga szczególnego wsparcia ze strony pracodawców i instytucji publicznych. Młodzi mieszkańcy gminy często borykają się z problemem bezrobocia, szczególnie jeśli brakuje miejsc pracy dla osób bez wcześniejszego doświadczenia zawodowego. Również osoby starsze mogą napotykać na trudności w znalezieniu pracy z uwagi na swój wiek oraz w związku z ograniczeniami fizycznymi. Dodatkowo, osoby o niższym wykształceniu - podstawowym lub gimnazjalnym - również mogą napotykać na problemy z zatrudnieniem, ponieważ rynek pracy coraz częściej wymaga wyższego wykształcenia lub specjalistycznych umiejętności. Dlatego ważne jest, aby gmina rozwijała strategie i programy, które wspierają różne grupy mieszkańców w radzeniu sobie z tymi wyzwaniami związanymi z podjęciem zatrudnienia.

W 2022 roku na terenie obszaru rewitalizacji zamieszkiwało 19 osób bezrobotnych (14,29% wszystkich osób bezrobotnych w gminie), 10 osób długotrwałe bezrobotnych (13,33%), 1 osoba bezrobotna z wykształceniem podstawowym (2,70%), 2 osoby bezrobotne w wieku powyżej 50 roku życia (10,53%), oraz 1 osoba bezrobotna w wieku poniżej 25 lat (7,14%).

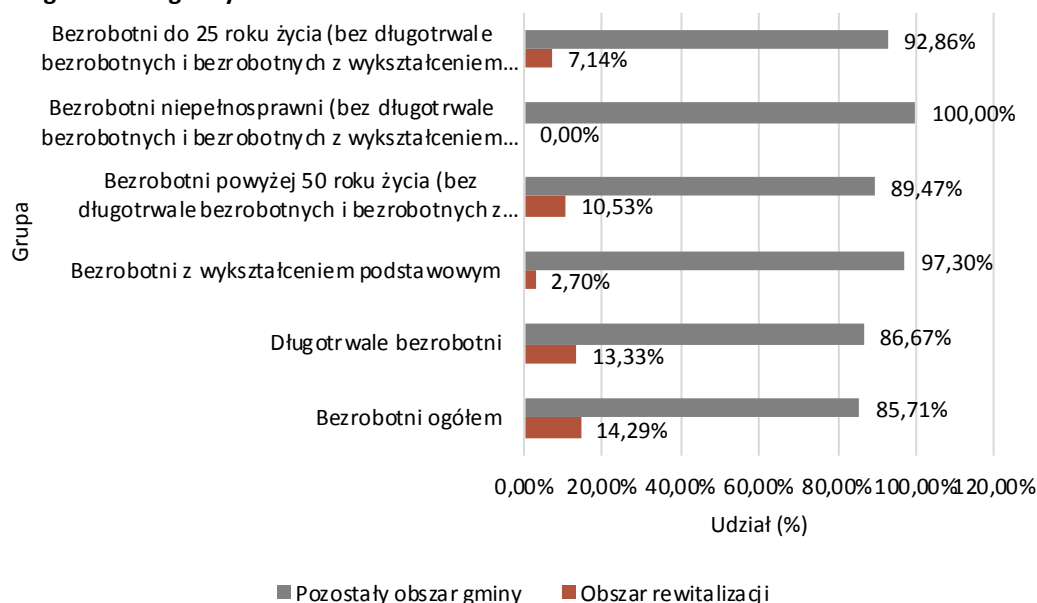
Wartości wskaźników opisujących stopień poziomu bezrobocia w gminie przyjmują najwyższe wartości w obszarze rewitalizacji w przypadkach ilości osób bezrobotnych ogółem oraz długotrwałe bezrobotnych. W pozostałych kategoriach takich jak bezrobotni z wykształceniem podstawowym, bezrobotni w wieku powyżej 50 lat, niepełnosprawni bezrobotni, a także bezrobotni w wieku poniżej 25 lat większe natężenie zjawiska obserwuje się na terenie pozostałego obszaru gminy.

Tabela 5. Ilość osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar rewitalizacji	Pozostały obszar gminy
Liczba bezrobotnych ogółem	1,923	2,179	1,886
Liczba długotrwałe bezrobotnych	1,084	1,147	1,075
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym	0,535	0,115	0,596
Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (bez długotrwałe bezrobotnych i bezrobotnych z wykształceniem podstawowym)	0,275	0,229	0,281
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych (bez długotrwałe bezrobotnych i bezrobotnych z wykształceniem podstawowym)	0,043	0,000	0,050
Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia (bez długotrwałe bezrobotnych i bezrobotnych z wykształceniem podstawowym)	0,202	0,115	0,215

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnie.

Rysunek 10. Podział miejsca zamieszkania osób bezrobotnych z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Oleśnie.

Demografia

Struktura wieku mieszkańców gminy stanowi fundamentalny aspekt jej demografii, mający rozległy wpływ na różne aspekty życia społecznego, ekonomicznego i publicznego. Jest to odzwierciedlenie liczby i procentowego udziału różnych grup wiekowych w całkowitej populacji gminy, co stanowi niezmiernie ważne źródło informacji dla lokalnych władz, instytucji publicznych oraz innych organizacji. Wartości te wpływają na procesy podejmowania decyzji i planowanie na różnych poziomach.

Struktura wieku mieszkańców gminy posiada zdecydowany wpływ na zapotrzebowanie na usługi publiczne. Ilość mieszkańców w określonych grupach wiekowych kształtuje potrzeby w obszarze edukacji, opieki zdrowotnej i usług socjalnych. W miarę starzenia się populacji, gmina jest zobowiązana do dostosowywania i rozwijania tych sektorów, aby efektywnie sprostać potrzebom seniorów. Dodatkowo, gminy z przeważającą ilością osób starszych tracą przewagę konkurencyjną na rynku pracy. Gminy z młodszą populacją mogą mieć większy potencjał rozwoju gospodarczego, podczas gdy te z populacją starszą mogą skupić się na sektorach opieki zdrowotnej i długoterminowej opieki nad osobami starszymi. Struktura wieku odnosi się również do potencjału inwestycyjnego gminy. Te z młodszą populacją często uważane są za bardziej atrakcyjne dla przedsiębiorstw i inwestorów, co może wspierać rozwój gospodarczy i tworzenie miejsc pracy.

Na terenie obszaru rewitalizacji Gminy Gorzów Śląski obserwuje się znaczący problem dotyczący starzenia się populacji. Obszar rewitalizacji zamieszkuje niewielka liczba osób młodych oraz duża liczba osób starszych w porównaniu do pozostałej części gminy. Wartości wskaźnika ilości osób w poszczególnych grupach wiekowych w obszarze rewitalizacji przyjmuje najmniej korzystne wartości w przypadku grup dzieci w wieku 0-3, w wieku 3-6 lat oraz w przypadku mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Korzystniejsza sytuacja w obszarze rewitalizacji w porównaniu do pozostałej części gminy występuje wśród liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym.

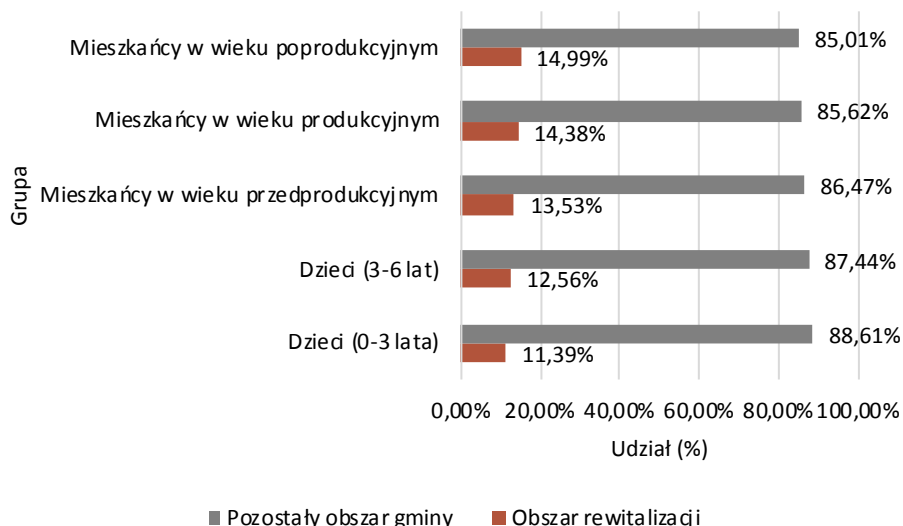
Tabela 6. Ilość poszczególnych grup wiekowych mieszkańców w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyróżnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Wyszczególnienie	Gmina	Obszar rewitalizacji	Pozostały obszar gminy
Liczba dzieci (0-3 lata)	2,920	2,638	2,961
Liczba dzieci (3-6 lat)	3,108	3,096	3,110
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	17,305	18,578	17,122
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	59,534	67,890	58,329
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	20,934	24,885	20,364

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Kryzysową sytuację w obszarze kapitału ludzkiego na terenie obszaru rewitalizacji podkreśla podział miejsca zamieszkania poszczególnych grup mieszkańców pomiędzy obszarem rewitalizacji, a pozostałą częścią gminy. Obszar rewitalizacji posiada największy udział wśród miejsca zamieszkania osób w wieku poprodukcyjnym (14,99% wszystkich mieszkańców gminy kwalifikujących się do grupy wiekowej). Z kolei najmniejszy udział odnotowano wśród najmłodszych grup mieszkańców, wyłącznie 11,39% dzieci w wieku 0-3 lat zamieszkuje obszar rewitalizacji.

Rysunek 11. Udział miejsca zamieszkania poszczególnych grup mieszkańców w ogólnej liczbie mieszkańców gminy z wyróżnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Aktywność społeczności lokalnej

Aktywność mieszkańców jest kluczowym czynnikiem wpływającym na rozwój gminy i dobrobyt społeczności lokalnej. Odnosi się do ich zaangażowania i udziału w różnych dziedzinach życia społecznego, kulturalnego i gospodarczego gminy. Aktywność społeczności lokalnej prowadzi do wzrostu zaufania społecznego i spójności społecznej w gminie. Działania społeczne, takie jak wolontariat, organizowanie wydarzeń kulturalnych czy udział w inicjatywach społecznych, sprzyjają budowaniu więzi międzyludzkich i kreowaniu poczucia wspólnoty. Dodatkowo, aktywni mieszkańcy wpływają na rozwój kulturalny gminy. Poprzez uczestnictwo w wydarzeniach artystycznych, tworzenie grup artystycznych czy wspieranie lokalnych działań kulturalnych, przyczyniają się do bogacenia życia kulturalnego społeczności.

Na terenie obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski obserwuje się kryzysową sytuację związaną z aktywnością lokalnych mieszkańców oraz instytucji. Wartość wskaźnika ilości instytucji, organizacji

i stowarzyszeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2022 roku na terenie gminy była niższa w obszarze rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy. Wartość wskaźnika wyniosła w tym okresie 0,229 w obszarze rewitalizacji oraz 0,347 na pozostałym obszarze gminy.

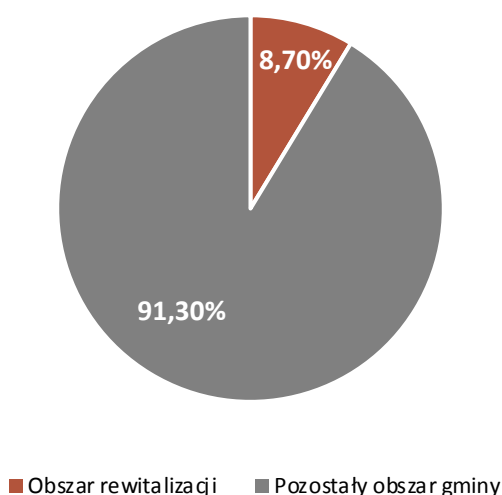
Rysunek 12. Ilość instytucji, organizacji i stowarzyszeń w 2022 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Biorąc pod uwagę udział rozmieszczenia wszystkich instytucji, organizacji i stowarzyszeń na terenie gminy Gorzów Śląski, należy zauważyć iż wskazane grupy podmiotów z większą częstotliwością prowadzą swoją działalność poza obszarem rewitalizacji. Wyłącznie 8,70% wszystkich instytucji, organizacji i stowarzyszeń zarejestrowanych na terenie gminy posiada swoją siedzibę w obszarze rewitalizacji.

Rysunek 13. Podział lokalizacji instytucji, organizacji i stowarzyszeń z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

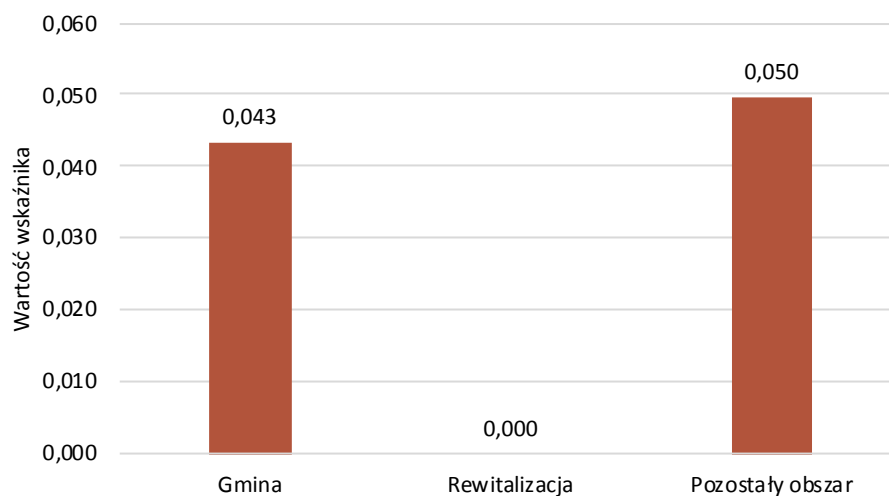

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Istotną rolę w promowaniu lokalnej kultury i tradycji pełnią Koła Gospodyń Wiejskich. Na terenie gminy Gorzów Śląski funkcjonują 3 Koła Gospodyń Wiejskich, po jednym w Dębinie, Jastrzygowicach oraz Pawłowicach, jednakże żadne z nich nie jest zlokalizowane w obszarze objętym rewitalizacją.

Rysunek 14. Ilość Kół Gospodyń Wiejskich w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Główne zagadnienia w strefie społecznej, które występują na obszarze rewitalizacji:

- problem starzenia się populacji i mniejszej liczbą osób młodych, co ma implikacje dla planowania usług publicznych, rynku pracy i polityki społecznej,
- bezrobocie, zwłaszcza długotrwałe, stanowi istotne wyzwanie dla gminy, wpływając na jakość życia mieszkańców i potencjał rozwoju lokalnego rynku pracy,
- ograniczona aktywność społeczna i kulturalna na obszarze rewitalizacji podkreśla potrzebę inicjatyw i programów aktywizujących społeczność, wspierających rozwój kultury lokalnej i integrację społeczną,
- obszar rewitalizacji charakteryzuje się wyższym poziomem ubóstwa i większą liczbą osób zmagających się z niepełnosprawnością oraz długotrwałymi chorobami w porównaniu z resztą gminy.

Obszar gospodarczy

Obszar gospodarczy gminy ma kluczowe znaczenie dla rozwoju jednostki i dobrobytu jej mieszkańców. Odgrywa on istotną rolę w kształtowaniu lokalnej gospodarki i promowaniu zrównoważonego rozwoju społeczności. Gmina, jako instytucja samorządowa, posiada różnorodne obowiązki i kompetencje związane z aspektem ekonomicznym, których oddziaływanie wpływa bezpośrednio na gospodarkę jednostki.

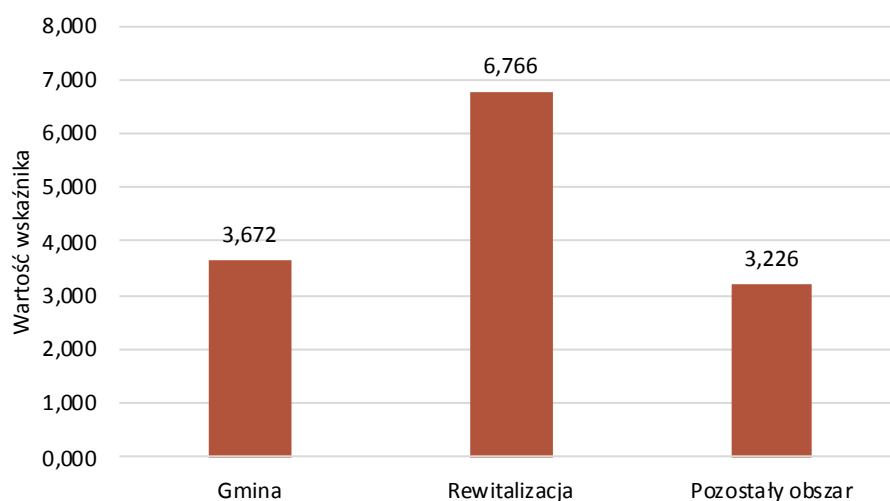
Na obszar gospodarczy gminy składają się różnego rodzaju przedsiębiorstwa, które dostarczają mieszkańcom usługi i dobra konsumpcyjne. Dzięki obszarowi gospodarczemu mieszkańcy odnajdują zatrudnienie, zarabiają pieniądze, rozwijają swoje umiejętności zawodowe i tworzą źródła utrzymania dla swoich rodzin. Poprzez generowanie miejsc pracy, obszar gospodarczy gminy wpływa na obniżenie bezrobocia i poprawę poziomu życia mieszkańców.

Co więcej, rozwój obszaru gospodarczego gminy przyczynia się do wzrostu jej dochodów, co pozwala na finansowanie projektów społecznych, edukacyjnych czy infrastrukturalnych. Dzięki temu możliwe jest tworzenie nowych miejsc rekreacji, edukacji, czy kultury, które wzbogacają życie społeczności lokalnej.

Na terenie obszaru rewitalizacji usługi świadczy wiele podmiotów gospodarczych. Wśród nich wyróżniają się podmioty świadczące usługi w branży handlowej, spożywczej, finansowej oraz produkcyjnej. Dodatkowo w obszarze rewitalizacji położony jest Urząd Gminy Gorzów Śląski, który należy do grupy największych pracodawców w lokalnym obszarze gospodarczym.

Wstępna diagnoza wykazała, iż Gorzów Śląski znajdował się wśród obszarów zdegradowanych w strefie gospodarczej. Biorąc pod uwagę ogólną ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy, obszar rewitalizacji stanowi miejsce o zwiększonym natężeniu ilości podmiotów. Wskaźnik ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2022 roku osiągnął wartość 6,766 w obszarze rewitalizacji oraz 3,226 na pozostałym obszarze gminy.

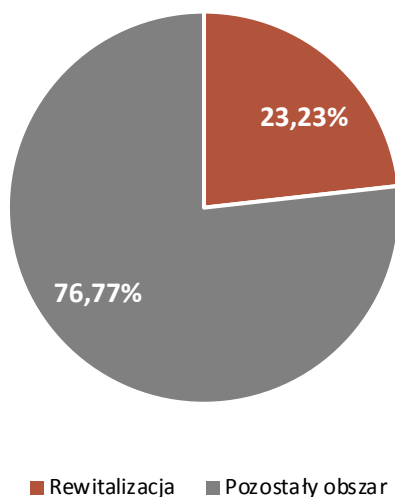
Rysunek 15. Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

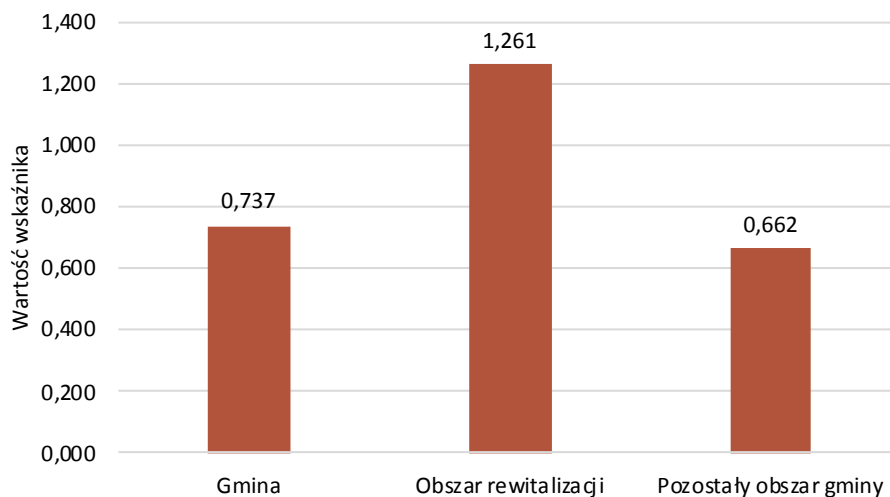
Udział rozmieszczenia przestrzennego zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ukazuje, iż pozostały obszar gminy stanowi bardziej atrakcyjne miejsce do prowadzenia działalności gospodarczej niż obszar rewitalizacji. 23,23% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy mieści się w obszarze rewitalizacji, pozostała część 76,77% została zarejestrowana w pozostałych częściach gminy.

Rysunek 16. Rozmieszczenie przestrzenne zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Rysunek 17. Ilość zawieszonych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałej części gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Zdegradowanie obszaru rewitalizacji w strefie gospodarczej potwierdza również analiza danych związana z ilością zawieszonych podmiotów gospodarczych. Ilość tych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców znajduje się na dwukrotnie wyższym poziomie na terenie obszaru rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy. Duża liczba zawieszonych podmiotów gospodarczych na terenie gminy staje się poważnym wyzwaniem, generując szereg problemów o charakterze społeczno-ekonomicznym. Zjawisko skutkuje wzrostem poziomu bezrobocia ze względu na zwolnienia pracowników przez przedsiębiorstwa ograniczające działalność. Zawieszenie działalności przedsiębiorstw oznacza również utratę znaczących wpływów podatkowych dla gminy. Brak regularnych opłat podatkowych i składek od przedsiębiorstw przekłada się na ograniczenie zdolności finansowej gminy do świadczenia usług publicznych, inwestycji czy wspierania lokalnych projektów rozwojowych.

Główne zagadnienia w strefie gospodarczej, które występują na obszarze rewitalizacji:

- rozmieszczenie przestrzenne podmiotów gospodarczych wskazuje, że mimo większej ilości zarejestrowanych przedsiębiorstw w obszarze rewitalizacji, to pozostała część gminy jest bardziej atrakcyjna dla prowadzenia działalności gospodarczej,
- dwukrotnie wyższy poziom zawieszonych podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji na 100 mieszkańców niż na pozostałym obszarze wskazuje na problemy ekonomiczne w gminie
- występujące trudności w utrzymaniu działalności gospodarczej mogą przekładać się na wyższy poziom bezrobocia i niższe wpływy podatkowe dla gminy

Obszar środowiskowy

Pomniki przyrody stanowią istotny element otoczenia, pełniąc różnorodne funkcje, zarówno ekologiczne, jak i społeczne. Są to naturalne lub sztucznie wyodrębnione obiekty lub obszary o wyjątkowej wartości przyrodniczej, kulturowej lub naukowej. Współcześnie ich istnienie ma ogromne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności oraz zapewnienia harmonii pomiędzy ludzką działalnością a przyrodą.

Jednym z głównych celów pomników przyrody jest ochrona rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz zachowanie unikalnych ekosystemów. Wiele pomników przyrody to obszary chronione, gdzie działalność ludzka jest ograniczona, aby nie naruszać naturalnego stanu środowiska. Dzięki temu chronią one zagrożone gatunki i przyczyniają się do zachowania różnorodności biologicznej.

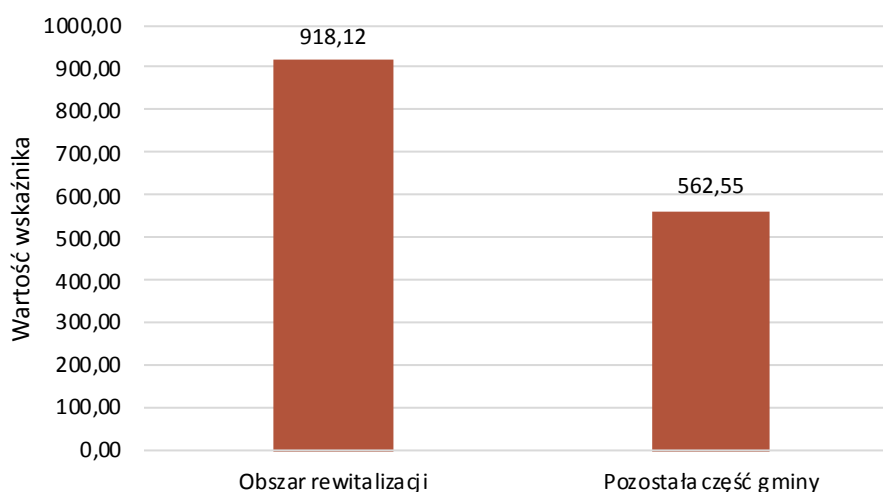
Pomniki przyrody mają również istotne znaczenie kulturowe. Często stanowią one ważne miejsca związane z historią i tradycją danego regionu. Mogą być miejscami pielgrzymkowymi, miejscami kultu lub źródłem inspiracji dla artystów. Pomniki przyrody pełnią funkcję edukacyjną, ucząc nas o przyrodzie i jej znaczeniu dla społeczności.

Na terenie obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski znajdują się dwa chronione pomniki przyrody. Współczesne wyzwania związane z zmianami klimatycznymi i degradacją środowiska sprawiają, że pomniki przyrody stają się coraz ważniejsze. Stanowią swoiste oazy zachowanej przyrody w coraz bardziej zurbanizowanym świecie. Pomagają zachować dziedzictwo przyrodnicze dla przyszłych pokoleń i przypominają nam o konieczności zachowania równowagi pomiędzy rozwojem społeczno-gospodarczym, a ochroną przyrody.

Ze względu na swoje właściwości izolacyjne, wytrzymałość i ognioodporność, na terenie gminy obserwuje się obecność azbestu, który stanowi substancję toksyczną. Stosowany w przemyśle budowlanym, azbest niesie ze sobą poważne zagrożenia dla zdrowia. Włókna azbestu, wdychane przez ludzi, mogą spowodować choroby układu oddechowego, takie jak azbestoza czy śródmiąższowe zwłóknienie płuc, prowadzące do trudności w oddychaniu. Ryzyko rozwoju raka płuc związane z ekspozycją na azbest jest powszechnie uznanym zagrożeniem, a substancja ta jest również powiązana z występowaniem nowotworu opłucnej. Usuwanie materiałów zawierających azbest może prowadzić do zanieczyszczenia środowiska, uwalniając włókna azbestu do atmosfery i gleby.

Ilość powierzchni zawierającej azbest w przeliczeniu na 100 mieszkańców na terenie obszaru rewitalizacji (918,12 m²) znacznie przewyższa ilość azbestu obecną na pozostałym obszarze gminy (562,55 m²).

Rysunek 18. Ilość powierzchni zawierającej azbest (m²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałej części gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Na terenie gminy obserwuje się obecność takich substancji jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz cząstki PM10 oraz PM2,5. Dwutlenek siarki powoduje szkodliwe skutki dla układu oddechowego, obejmujące podrażnienie dróg oddechowych oraz zwiększenie ryzyka chorób przewlekłych tego układu. Dwutlenek azotu negatywnie wpływa na funkcje układu oddechowego i krążenia, co przyczynia się do wzrostu zachorowalności na schorzenia układu krążenia i obniżenia jakości życia mieszkańców. Cząstki zawieszone PM10 i PM2,5, z uwagi na ich mikroskopijną strukturę, przenikają do układu oddechowego, co z kolei zwiększa ryzyko wystąpienia chorób układu oddechowego, sercowo-naczyniowego oraz negatywnie wpływa na ogólną kondycję zdrowotną populacji.

Obecność wskazanych substancji występuje w większej ilości na obszarze rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy.

Obecność wskazanych substancji występuje w większej ilości na obszarze rewitalizacji niż na pozostałym obszarze gminy.

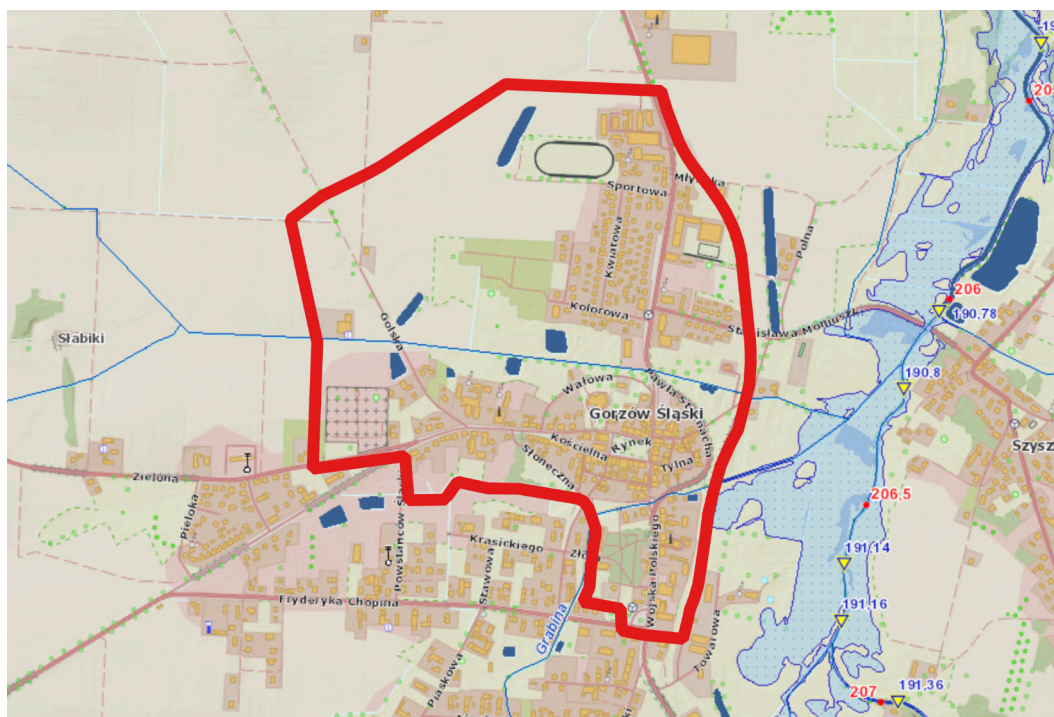
Tabela 7. Emisja szkodliwych substancji (SO2, NO2, PM10, PM2,5) w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.

Wyszczególnienie	SO2	NO2	PM10	PM2,5
Obszar rewitalizacji	29,277	8,364	30,061	29,608
Pozostały obszar gminy	11,793	3,293	12,098	11,916

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NFOŚiGW.

Przez Gminę Gorzów Śląski przepływa rzeka Proсна, która stanowi stosunkowo nieduży, nadający się do wędkowania, a w okresie wiosenno-letnim do uprawiania sportu kajakowego, dopływ Warty. W związku z obecnością na swoim terenie rzeki, gmina Gorzów Śląski zobowiązania jest do przeprowadzania odpowiednich działań związanych z zapobieganiem ryzyka wystąpienia powodzi oraz podtopień. Ochrona przeciwpowodziowa w gminie obejmuje kompleksowy system działań mających na celu minimalizację skutków powodzi i zabezpieczenie mieszkańców oraz infrastruktury przed nadmiernym wzrostem poziomu wód. W ramach systemu, gmina podejmuje szereg środków zaradczych, obejmujących zarówno działania prewencyjne, jak i reakcyjne.

Rysunek 19. Mapa zagrożenia powodziowego najbliższego otoczenia obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

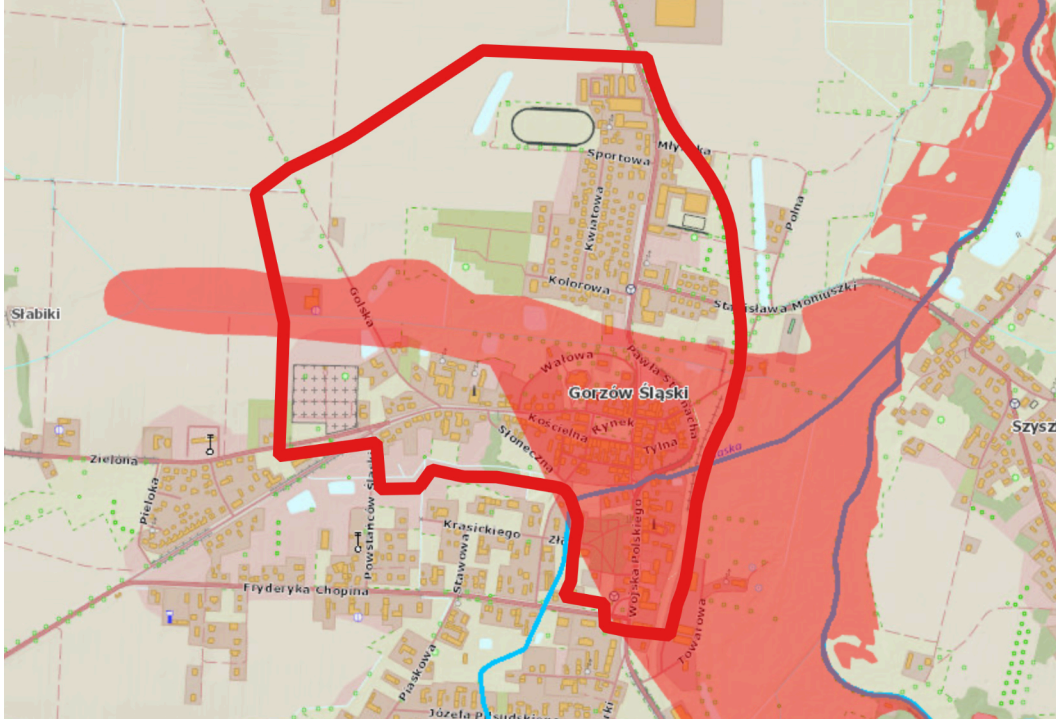

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych Hydroportalu: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpMZP.

Obszar rewitalizacji gminy Gorzów Śląski znajduje się w bezpośrednim otoczeniu obszarów zagrożonych powodzią. Największe lokalne zagrożenie stanowią ciek wodne o głębokości mieszczącej się w granicach 0,5 do 2,0 metrów.

Większą powierzchnię stanowią obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi na skutek obecności rzek. Znaczna część obszaru centrum gminy Gorzów Śląski zlokalizowana jest w obszarze wstępnej oceny zwiększonego ryzyka powodziowego.

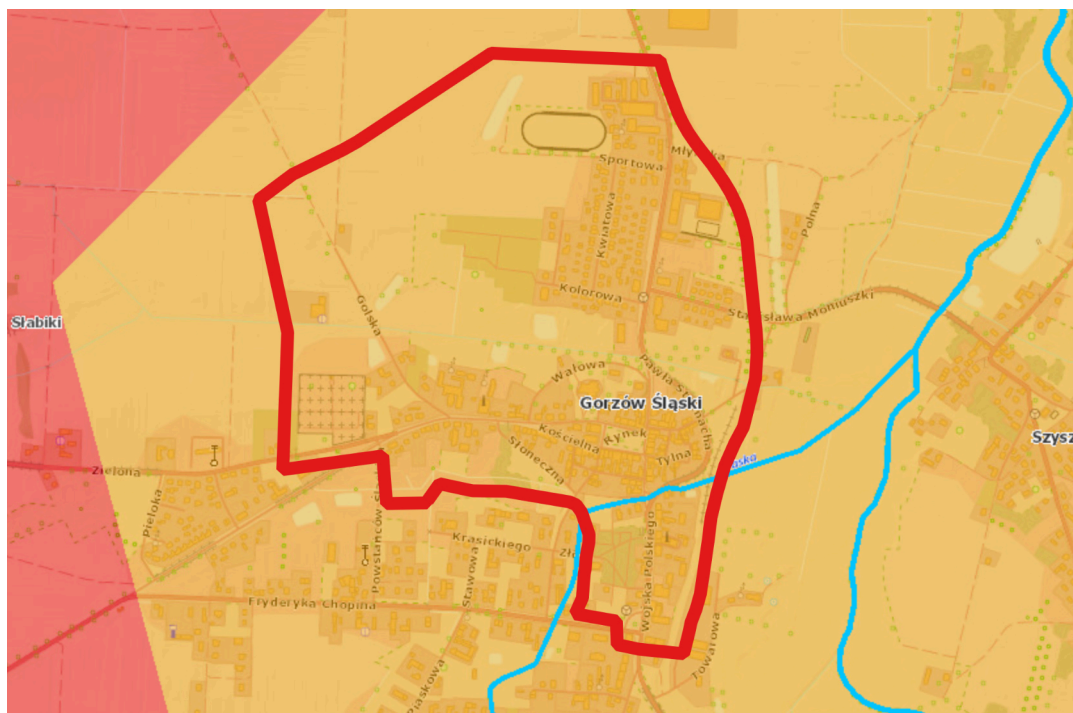
Rysunek 20. Mapa wstępnej oceny ryzyka powodziowego obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych Hydroportalu: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpWORP.

W związku ze stopniowo zwiększającą się temperaturą na skutek globalnych zmian klimatycznych, gminy coraz częściej narażone są na negatywne skutki związane z występowaniem suszy. W związku z występowaniem tego zjawiska, infrastruktura gminy, zwłaszcza wodociągi i systemy irygacyjne, stają się narażone na większe obciążenia, co wymaga dodatkowych inwestycji w dostosowanie do zmieniających się warunków klimatycznych. Jednocześnie, wzrost temperatury i susza mają wpływ na ekosystemy naturalne, prowadząc do zmian w rozmieszczeniu gatunków i zachodzących procesach ekologicznych. Znaczna część obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski położona jest w obszarze silnego zagrożenia suszą. W związku z tym, konieczne jest zabezpieczenie odpowiednich nakładów finansowych na cele napraw infrastruktury najbardziej narażonej na szkodliwe skutki występowania suszy (np. wodociągi) oraz ochronę lokalnego systemu bioróżnorodności.

Rysunek 21. Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie map podkładowych Hydroportalu: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPPSS.

Główne zagadnienia w strefie środowiskowej, które występują na obszarze rewitalizacji:

- obszar rewitalizacji znajduje się w bezpośrednim otoczeniu obszarów zagrożonych powodzią, a także w obszarze silnego zagrożenia suszą,
- na tym terenie występuje większa emisja szkodliwych substancji, takich jak dwutlenek siarki, dwutlenek azotu oraz cząstki PM10 i PM2,5, w porównaniu z resztą gminy,
- odnotowano istotną ilość o znaczącej powierzchni obiektów zawierającej azbest

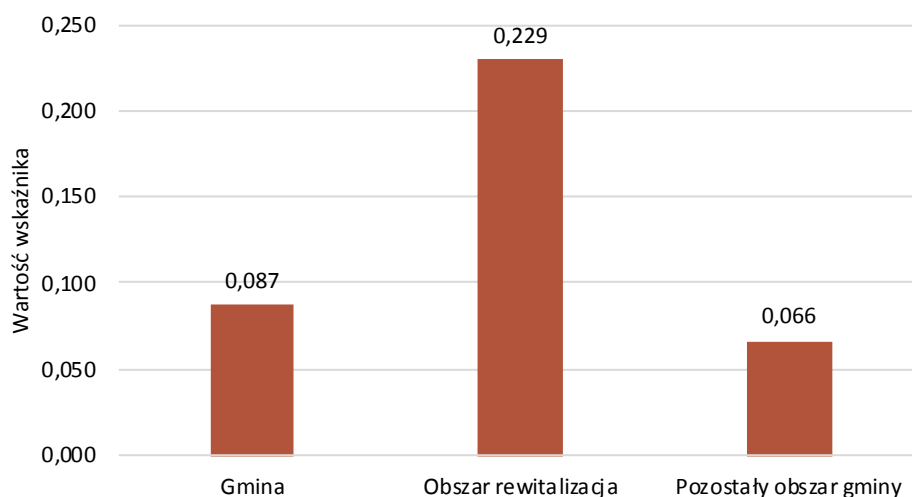
Obszar funkcjonalno-przestrzenny

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, negatywne aspekty obszaru przestrzenno-funkcjonalnego obejmują różnorodne problemy, takie jak niewystarczająca infrastruktura techniczna i społeczna lub jej nieodpowiedni stan, brak dostępu do kluczowych usług lub ich ograniczona jakość, nieadekwatność rozwiązań urbanistycznych wobec zmieniających się funkcji obszaru, brak dostosowania infrastruktury do potrzeb osób o szczególnych potrzebach, słaba komunikacja oraz niedostateczna liczba lub niska jakość przestrzeni publicznych.

Dostępność opieki zdrowotnej umożliwia regularne przeprowadzanie badań profilaktycznych oraz konsultacji medycznych, wspomagając tym samym prewencję poważnych chorób, co pozwala na wcześniejsze wykrywanie schorzeń, zwiększając szanse na skuteczne leczenie i poprawę rokowania pacjentów. Osoby z przewlekłymi chorobami posiadają możliwość regularnych wizyt lekarskich i monitorowania swojego stanu zdrowia, pozwalających kontrolować swoje zdrowie oraz podnosić jakość życia. Dodatkowo, opieka zdrowotna w ramach działalności gminy obejmuje programy edukacyjne, które promują zdrowy styl życia. Działania edukacyjne, kampanie profilaktyczne, poradnictwo dietetyczne oraz programy aktywności fizycznej zwiększają świadomość zdrowotną mieszkańców, a także zachęcać ich do prowadzenia zdrowego trybu życia, co przekłada się na ogólne polepszenie samopoczucia.

Wskaźnik ilości punktów opieki medycznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji jest znacząco wyższy na terenie obszaru rewitalizacji niż w porównaniu do pozostałego obszaru gminy. Ilość punktów opieki medycznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w obszarze rewitalizacji wynosi 0,229, z kolei na pozostałym obszarze gminy 0,066.

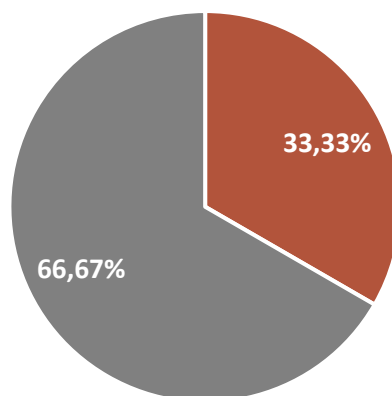
Rysunek 22. Ilość punktów opieki medycznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski zlokalizowanych jest 6 punktów opieki zdrowotnej (w tym punktów aptecznych). 33,33% z nich zlokalizowanych jest w obszarze rewitalizacji, a 66,67% zlokalizowana jest na pozostałym obszarze gminy.

Rysunek 23. Rozmieszczenie punktów opieki medycznej z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.

■ Obszar rewitalizacja ■ Pozostały obszar gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Posiadanie ogólnodostępnych placów zabaw na terenie gminy niesie za sobą liczne korzyści. Rozwija społeczność lokalną, integrując dzieci i rodziny. To miejsce, gdzie aktywność fizyczna staje się naturalną, wspierając zdrowy rozwój motoryczny. Plac zabaw przyczynia się do zapobiegania problemom z otyłością poprzez promowanie aktywnego trybu życia. Edukacyjny aspekt jest również istotny. Dzieci rozwijają umiejętności społeczne, współpracę i komunikację. Kreatywność i wyobraźnia są stymulowane różnorodnymi aktywnościami. Bezpieczeństwo dzieci jest priorytetem, a odpowiednio zaprojektowany plac zabaw zwiększa poczucie bezpieczeństwa. Na terenie Gorzowa Śląskiego objętego obszarem rewitalizacji znajdują się ogólnodostępne place zabaw, które służą do aktywnego spędzania czasu rodzinom z dziećmi.

Główne zagadnienia w strefie funkcjonalno-przestrzennej, które występują na obszarze rewitalizacji:

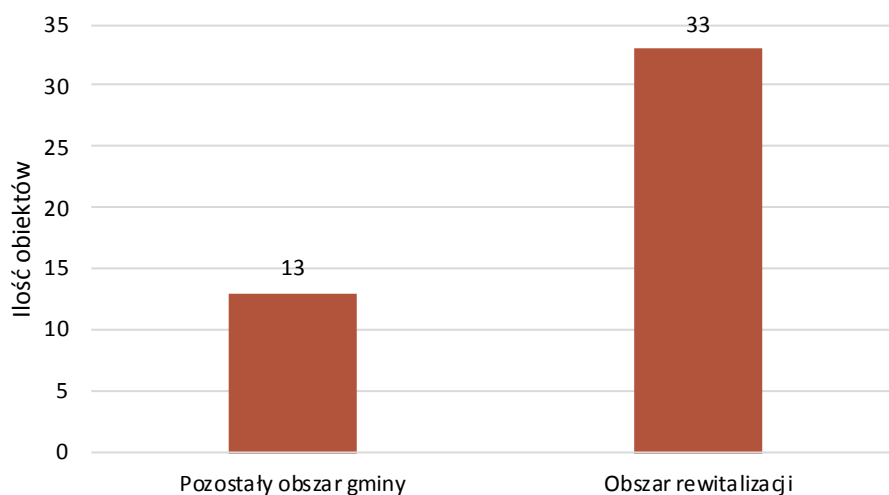
- dostępność kluczowych usług, w tym opieki zdrowotnej, wskazuje na potrzebę dalszego zwiększania dostępności i poprawy jakości usług,
- rozmieszczenia punktów opieki zdrowotnej pokazuje, że tylko jedna trzecia z nich znajduje się w obszarze rewitalizacji, co może ograniczać dostępność opieki zdrowotnej dla części mieszkańców, zwłaszcza w kontekście dostępności fizycznej i komunikacyjnej dla osób o szczególnych potrzebach,
- obecność placów zabaw nie rozwiązuje wszystkich potrzeb w zakresie przestrzeni publicznych, co wskazuje na konieczność rozbudowy i modernizacji przestrzeni rekreacyjnych, tak aby były one dostosowane do potrzeb mieszkańców różnych grup wiekowych i osób z niepełnosprawnościami,

Obszar techniczny

Gorzów Śląski cechuje się znacznym natężeniem występowania obiektów publicznych w złym stanie technicznym oraz liczby obiektów komunalnych wymagających remontu. Konieczność remontu obiektów publicznych oraz budynków komunalnych w złym stanie technicznym jest kwestią priorytetową. Infrastruktura Publiczna w złym stanie technicznym nie tylko stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców, ale także negatywnie wpływa na ogólny wizerunek i funkcjonalność społeczności lokalnej. Brak działań naprawczych może prowadzić do dalszego pogarszania się stanu technicznego budynków, co z kolei zwiększa koszty przyszłych napraw. Infrastruktura w złym stanie może być źródłem problemów, takich jak wycieki, uszkodzenia strukturalne czy zagrożenia dla zdrowia publicznego. Remonty są nie tylko kwestią estetyczną, ale przede wszystkim zapewniają bezpieczne i funkcjonalne warunki dla użytkowników. W przypadku obiektów publicznych, takich jak szkoły, placówki zdrowia czy place zabaw, konieczność renowacji jest szczególnie istotna, aby spełniały one wymogi bezpieczeństwa i normy regulacyjne.

Na terenie Gorzowa Śląskiego zinventaryzowano łącznie 33 obiekty przestrzeni publicznej (w tym budynki komunalne) w złym stanie technicznym, z kolei na pozostałym obszarze gminy liczba wskazanych typów obiektów wynosi 13.

Rysunek 24. Ilość obiektów publicznych w złym stanie technicznym oraz budynków komunalnych wymagających remontu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminy Gorzów Śląski.

Obszar rewitalizacji stanowi centrum gminy Gorzów Śląski biorąc pod uwagę natężenie ilości obiektów wpisanych do gminnego rejestru zabytków. Obiekty zabytkowe posiadają wartość edukacyjną. Stanowią one źródło nauki i inspiracji, pomagając mieszkańcom oraz odwiedzającym zrozumieć historię i kulturę regionu. Dodatkowo, zabytki wpływają także na tożsamość kulturową i tożsamość mieszkańców gminy. Pomagają zachować więź z przeszłością oraz poczucie przynależności do wspólnoty lokalnej. Wartość symboliczna tych obiektów nie jest mierzalna w sposób ekonomiczny, ale ma ogromne znaczenie dla psychologicznego i emocjonalnego dobrostanu społeczności. Warto również zauważyć, że obiekty zabytkowe stanowią ważny element dziedzictwa narodowego i globalnego. Ochrona i konserwacja tych obiektów przyczynia się do zachowania kultury i historii nie tylko gminy, ale także kraju.

Gmina, posiadająca na swoim obszarze w liczne zabytki, zmagają się z wieloma wyzwaniami związanymi koniecznością skutecznej opieki oraz zachowaniem dziedzictwa kulturowego. Regularna konserwacja i restauracja zabytków są kluczowe, ale ich koszty oraz potrzeba specjalistycznej wiedzy mogą stanowić poważne obciążenie finansowe dla gminy. Zarządzanie napływem turystów staje się również istotne, ponieważ chociaż

turystyka może przynieść korzyści ekonomiczne, nadmierny ruch turystyczny może negatywnie wpływać na trwałość zabytków. Gmina musi skutecznie zarządzać tym aspektem, jednocześnie dbając o ochronę dziedzictwa kulturowego.

Edukacja społeczności lokalnej oraz podniesienie świadomości społecznej na temat wartości zabytków są kluczowe dla sukcesu działań opiekuńczych. Lokalna społeczność musi rozumieć znaczenie zabytków i zaangażować się w ich ochronę. Ponadto, gmina może podjąć wysiłki w zakresie promocji świadomości historycznej i kulturowej wśród mieszkańców oraz turystów, co przyczyni się do zwiększenia szacunku dla dziedzictwa.

Tabela 8. Zabytki wpisane do Gminnego Rejestru Zabytków Gminy Gorzów Śląski znajdujących się w obszarze rewitalizacji.

Lp.	Obiekt/zespół	Ulica
1.	Kościół parafialny rzymsko-katolicki p.w. Trójcy Świętej	Mała
2.	Plebania parafii rzymsko-katolickiej	Mała
3.	Krzyż przy klasztorze	Byczyńska
4.	Dwór w zespole parkowym	Złota
5.	Dawny park dworski, obecnie miejski	
6.	Dawny zajazd, ob. dom mieszkalny	Byczyńska
7.	Dawny urząd celny, później nadleśnictwo, ob. szkoła	Byczyńska
8.	Dawny ośrodek zdrowia i budynek gospodarczy, ob. dom mieszkalny	Moniuszki
9.	Dawny sąd i więzienie, później Zakład Dziewiarski „Splot”	Kluczborska
10.	Poczta, ob. placówka pocztowa i dom mieszkalny	Wojska Polskiego
11.	Dawna stacja kolejowa, ob. Dom mieszkalny	Wojska Polskiego
12.	Dom	Rynek
13.	Dom	Rynek
14.	Dom	Rynek
15.	Dom, ob. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury	Rynek
16.	Dom	Rynek
17.	Dom	Rynek
18.	Dom	Rynek
19.	Dom	Rynek
20.	Dom	Rynek
21.	Dom	Kluczborska
22.	Dom	Gorzałki
23.	Dom	Wojska Polskiego
24.	Dom	Wojska Polskiego
25.	Dom	Wojska Polskiego
26.	Dom	Wojska Polskiego
27.	Dom	Wojska Polskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NFOŚiGW.

Główne zagadnienia w strefie technicznej, które występują na obszarze rewitalizacji:

- natężenie występowania obiektów publicznych i budynków komunalnych w złym stanie technicznym,
- zarządzanie turystyką kulturową oraz ochrona zabytków przed nadmiernym zużyciem i degradacją są kluczowe dla zachowania wartości tych obiektów dla przyszłych pokoleń,
- edukacja historyczna i kulturowa, zarówno mieszkańców, jak i turystów, przyczynia się do zwiększenia szacunku dla dziedzictwa oraz motywuje do aktywnego udziału w jego ochronie.

Lokalne potencjały rozwoju oraz potrzeby rewitalizacji

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych strefach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występujące wyłącznie na jego obszarze.

W Gorzowie Śląskim, duży nacisk kładzie się na edukację jako fundament rozwoju społecznego. Szkoły i placówki oświatowe zlokalizowane na obszarze rewitalizacji oferują zadawalający poziom nauczania, ze szczególnym podkreśleniem roli kształcenia w zakresie języków obcych i wynikach egzaminów 8-klasisty. Wyższe osiągnięcia edukacyjne uczniów z tego obszaru nie tylko świadczą o jakości lokalnego systemu edukacji, ale również otwierają przed młodymi ludźmi możliwości dalszego rozwoju i kształcenia, co może mieć długofalowe pozytywne skutki dla lokalnej gospodarki i społeczności.

Kluczowym aspektem społecznym jest również wsparcie dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Dzięki działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej mieszkańcy Gorzowa Śląskiego mogą liczyć na pomoc finansową, materialną oraz psychologiczną, co jest niezwykle ważne w zapobieganiu wykluczeniu społecznemu oraz promowaniu integracji i spójności społecznej. Programy pomocowe i edukacyjne prowadzone przez ośrodek mają za zadanie nie tylko łagodzić skutki ubóstwa, bezrobocia czy nałogów, ale również edukować i zwiększać świadomość społeczną na temat zdrowego trybu życia i samopomocy.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim pełni ważną rolę w organizowaniu życia kulturalnego i rekreacyjnego gminy. Instytucja ta, poprzez organizację różnorodnych wydarzeń, od wystaw po koncerty i festiwale, sprzyja budowaniu silnej i zintegrowanej społeczności. Działania te nie tylko wzbogacają ofertę kulturalną miasta, ale również stwarzają okazje do integracji mieszkańców, wzmacniając poczucie przynależności do wspólnoty lokalnej.

W kontekście potrzeb rewitalizacji, Gorzów Śląski stoi przed wyzwaniem dalszego rozwijania swojego potencjału społecznego. Obejmuje to nie tylko rozbudowę infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej, ale również skoncentrowanie się na programach społecznych, które będą wspierać wszystkie grupy mieszkańców, szczególnie te najbardziej narażone na wykluczenie. Wspieranie inicjatyw lokalnych, rozwijanie wolontariatu oraz promowanie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym mogą przyczynić się do budowania społeczności opartej na wzajemnym wsparciu i solidarności, co jest kluczem do zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia w Gorzowie Śląskim.

Gospodarka Gorzowa Śląskiego charakteryzuje się dynamizmem i zróżnicowaniem, co jest wyraźnie widoczne na obszarze rewitalizacji. Miasto to, posiadając silną bazę podmiotów gospodarczych działających w różnych sektorach, od administracji publicznej, przez handel i finanse, aż po produkcję przemysłową, stwarza znaczące możliwości zatrudnienia dla mieszkańców oraz przyciąga nowe inwestycje. Taki szeroki wachlarz działalności gospodarczej nie tylko przyczynia się do wzrostu lokalnej ekonomii, ale również oferuje mieszkańcom rozmaite usługi, wspierając tym samym wzrost jakości życia w gminie.

W kontekście rewitalizacji, obszar Gorzowa Śląskiego prezentuje się jako atrakcyjny dla przedsiębiorców, zarówno tych już działających, jak i potencjalnych nowych inwestorów. Dzięki mieszkańcom w wieku produkcyjnym, miasto może pochwalić się stabilnym rynkiem pracy, co jest kluczowe dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Niska liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym oraz w kategorii wiekowej poniżej 25 lat oraz powyżej 50 lat, wskazuje na efektywne dopasowanie oferty pracy do potrzeb lokalnego rynku, co jest istotnym czynnikiem przyciągającym nowe talenty i utrzymującym mieszkańców w regionie.

Jednakże, aby w pełni wykorzystać te gospodarcze potencjały, niezbędne są ukierunkowane działania mające na celu dalszy rozwój i dywersyfikację lokalnej ekonomii. Stymulowanie przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród małych i średnich przedsiębiorstw, może przynieść nowe możliwości rozwojowe, otwierając drogę do innowacji i zwiększając konkurencyjność gminy. Ponadto, rozwój sektora turystycznego, wykorzystujący bogate dziedzictwo kulturowe i naturalne Gorzowa Śląskiego, może stać się kolejnym filarem lokalnej gospodarki, przynosząc korzyści zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających.

W tym kontekście, kluczowe znaczenie ma również rozwój infrastruktury gospodarczej i technologicznej, w tym poprawa dostępności transportowej oraz rozbudowa sieci szerokopasmowego internetu. Takie działania nie tylko ułatwią prowadzenie biznesu i dostęp do rynków, ale również przyczynią się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej Gorzowa Śląskiego. W efekcie, zintegrowane podejście do rozwoju gospodarczego, oparte na współpracy pomiędzy sektorem publicznym, biznesem i społecznością lokalną, może przynieść długoterminowe korzyści, stymulując wzrost gospodarczy i poprawiając standard życia mieszkańców.

Sfera środowiskowa w Gorzowie Śląskim jest unikalnym aspektem, który znacząco wpływa na atrakcyjność oraz potencjał rozwojowy tej gminy. Charakteryzuje się bogactwem przyrodniczym, które obejmuje zarówno prawnie chronione pomniki przyrody, jak i różnorodność biologiczną. Obecność tych elementów wskazuje na duże znaczenie obszaru dla ochrony środowiska i zachowania bioróżnorodności, co stanowi solidną bazę dla przyszłego rozwoju oraz zrównoważonej eksploatacji zasobów naturalnych.

Naturalne dziedzictwo Gorzowa Śląskiego, obfitujące w pomniki przyrody, stanowi nie tylko wartość ekologiczną, ale również edukacyjną i turystyczną. Te unikalne cechy środowiska naturalnego mogą przyciągać zarówno mieszkańców, jak i turystów, zainteresowanych ekoturystyką oraz aktywnym wypoczynkiem na łonie natury. Ochrona tych obszarów i zwiększenie świadomości społecznej na temat ich wartości są kluczowe dla utrzymania harmonii pomiędzy działalnością człowieka a przyrodą.

Jednocześnie, Gorzów Śląski stoi przed wyzwaniem związanym z koniecznością zrównoważonego zarządzania swoimi zasobami naturalnymi. Wymaga to działań na rzecz ochrony środowiska, takich jak konserwacja i renowacja obszarów chronionych, a także wdrożenie i promowanie praktyk przyjaznych dla środowiska wśród mieszkańców i przedsiębiorstw. Obejmuje to zarówno ograniczanie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na środowisko, jak i promowanie odnawialnych źródeł energii oraz zrównoważonego rozwoju.

Dodatkowo, rozwój ekoturystyki może stanowić ważny element strategii rewitalizacji środowiskowej, łącząc ochronę środowiska z rozwojem gospodarczym. Przez tworzenie i promowanie ścieżek edukacyjnych, tras turystycznych oraz punktów widokowych, Gorzów Śląski ma szansę na wykorzystanie swojego potencjału przyrodniczego do przyciągania turystów i edukacji ekologicznej mieszkańców, jednocześnie generując przychody, które mogą być reinwestowane w dalszą ochronę środowiska i rozwój lokalny.

W związku z tym, sfera środowiskowa w Gorzowie Śląskim wymaga zintegrowanych działań, które będą równoważyć potrzeby ochrony środowiska z aspiracjami rozwojowymi gminy. Działania te powinny skupiać się na zachowaniu i ochronie naturalnego dziedzictwa, jednocześnie wykorzystując jego potencjał do tworzenia nowych możliwości rozwojowych, które są zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

Infrastruktura techniczna w Gorzowie Śląskim jest obszarem, który wymaga szczególnej uwagi w kontekście planowania i realizacji procesów rewitalizacyjnych. Miasto charakteryzuje się obecnością licznych obiektów publicznych i komunalnych, które są w różnym stopniu zużycia i wymagają działań naprawczych lub modernizacyjnych. Stan techniczny tych obiektów, w tym budynków użyteczności publicznej, dróg, mostów czy systemów wodno-kanalizacyjnych, ma bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo oraz jakość życia mieszkańców Gorzowa Śląskiego. Dlatego też konieczność przeprowadzenia remontów i modernizacji infrastruktury technicznej jest nie tylko zadaniem priorytetowym, ale również stanowi o potencjale rozwojowym miasta.

W Gorzowie Śląskim, jak w wielu obszarach objętych rewitalizacją, infrastruktura techniczna wymaga zintegrowanych działań mających na celu jej unowocześnienie i dostosowanie do obecnych oraz przyszłych potrzeb mieszkańców. Modernizacja infrastruktury jest niezbędna nie tylko z punktu widzenia podniesienia standardów życia, ale również przyciągania inwestorów i turystów, co może przyczynić się do dalszego rozwoju

gospodarczego gminy. Kluczowe w tym kontekście jest zapewnienie dostępu do nowoczesnych i efektywnych rozwiązań komunikacyjnych, energetycznych oraz w zakresie gospodarki odpadami i wody, co stworzy warunki sprzyjające zrównoważonemu rozwojowi.

Ponadto, obszar rewitalizacji w Gorzowie Śląskim, z jego unikalnymi zabytkami i budynkami o wartości historycznej, stawia przed gminą zadanie nie tylko technicznej renowacji, ale również ochrony dziedzictwa kulturowego. Renowacja zabytków i adaptacja historycznych budynków do nowych funkcji mogą przyczynić się do ożywienia obszarów miejskich, tworząc jednocześnie przestrzenie atrakcyjne dla mieszkańców i odwiedzających. Wymaga to jednak szczególnej uwagi oraz zastosowania metod konserwatorskich, które pozwolą na zachowanie wartości historycznych przy jednoczesnym wprowadzeniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych w sferze infrastruktury technicznej w Gorzowie Śląskim będzie wymagała nie tylko znacznych nakładów finansowych, ale również współpracy pomiędzy różnymi podmiotami: administracją lokalną, mieszkańcami, przedsiębiorstwami oraz ekspertami w dziedzinie technologii i konserwacji zabytków. Działania te powinny być oparte na kompleksowym podejściu, które uwzględni zarówno potrzeby aktualne, jak i przyszłe, z myślą o tworzeniu przestrzeni miejskiej, która będzie bezpieczna, funkcjonalna i estetycznie atrakcyjna.

W ten sposób, sfera infrastruktury technicznej w Gorzowie Śląskim staje się nie tylko wyzwaniem, ale również szansą na przekształcenie miasta w miejsce, które z dumą łączy swoje dziedzictwo z nowoczesnością, oferując mieszkańcom i odwiedzającym wysoką jakość życia oraz dostęp do usług na najwyższym poziomie.

W Gorzowie Śląskim sfera funkcjonalno-przestrzenna pełni istotną rolę w kontekście planowania i realizacji działań rewitalizacyjnych, mając bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców oraz atrakcyjność miasta dla inwestorów i turystów. Charakteryzuje się ona zróżnicowanym wykorzystaniem przestrzeni, od obszarów mieszkaniowych, przez przemysłowe, po tereny rekreacyjne i zielone, które razem tworzą mozaikę urbanistyczną miasta. Kluczowe w tej sferze jest inteligentne planowanie przestrzenne, które umożliwi harmonijny rozwój wszystkich funkcji miejskich, odpowiadając na potrzeby społeczności lokalnej oraz wyzwania związane z zrównoważonym rozwojem.

Gorzów Śląski, podobnie jak wiele obszarów objętych procesem rewitalizacji, stoi przed wyzwaniem optymalnego zagospodarowania przestrzennego, które zapewni mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości usług, przestrzeni publicznych i zieleni miejskiej. W tym kontekście, jednym z głównych celów jest tworzenie przestrzeni, które będą sprzyjać integracji społecznej, aktywności fizycznej oraz wypoczynkowi, jak również będą stanowić odpowiedź na potrzeby mieszkańców w zakresie edukacji, kultury i opieki zdrowotnej. Ważne jest, aby w procesie rewitalizacji uwzględnić potrzeby wszystkich grup społecznych, w tym osób starszych i niepełnosprawnych, poprzez zapewnienie im łatwego dostępu do wszystkich kluczowych funkcji miejskich.

Rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej stanowi kolejny ważny aspekt funkcjonalno-przestrzennej sfery rewitalizacji. Poprawa dostępności komunikacyjnej, zarówno wewnątrz miasta, jak i w relacjach z innymi ośrodkami, może przyczynić się do wzrostu mobilności mieszkańców, a także zwiększyć atrakcyjność Gorzowa Śląskiego dla nowych mieszkańców i przedsiębiorstw. W tym kontekście, rozwój transportu publicznego oraz infrastruktury dla rowerzystów i pieszych może stanowić klucz do promowania zrównoważonych form mobilności.

Ochrona i rozwój przestrzeni zielonych oraz terenów rekreacyjnych to kolejny ważny element strategii rewitalizacji funkcjonalno-przestrzennej. Przestrzenie te, będące "zielonymi płucami" miasta, nie tylko poprawiają jakość środowiska, ale również stanowią miejsca spotkań i relaksu dla mieszkańców, przyczyniając się do poprawy ich samopoczucia i zdrowia. Dlatego też ważne jest, aby w planach rewitalizacji uwzględnić rozwój parków, skwerów oraz innych terenów zielonych, które będą dostępne i atrakcyjne dla wszystkich grup społecznych.

Wreszcie, sfera funkcjonalno-przestrzenna w Gorzowie Śląskim oferuje unikalne możliwości wykorzystania dziedzictwa kulturowego i historycznego miasta jako zasobu rozwojowego. Adaptacja zabytkowych budynków do

nowych funkcji, przy jednoczesnym zachowaniu ich wartości historycznej, może nie tylko ożywić przestrzeń miejską, ale również przyczynić się do kształtowania tożsamości Gorzowa Śląskiego jako miejsca o bogatej przeszłości i dynamicznie rozwijającej się teraźniejszości.

Podsumowując, Gorzów Śląski posiada liczne potencjały rozwojowe, które mogą być efektywnie wykorzystane w procesie rewitalizacji. Kluczowe będzie tutaj zintegrowane podejście, które połączy działania w różnych sferach – od gospodarczej, przez społeczną, po środowiskową i techniczną – aby w pełni wykorzystać lokalne możliwości i zaspokoić potrzeby mieszkańców. Dynamiczny rozwój infrastruktury, wzmocnienie lokalnej gospodarki, ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, a także rozwój społeczności lokalnej, stanowią fundamenty dla zrównoważonej przyszłości Gorzowa Śląskiego.

Potrzeby rewitalizacji

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji potwierdziła zdegradowanie obszaru gminy obejmującego Gorzów Śląski w aspektach społecznym, gospodarczym, środowiskowym oraz technicznym. Diagnoza potwierdziła potrzebę wyznaczenia obszaru rewitalizacji obejmującego obszar wskazanej jednostki ze względu na negatywny wpływ zachodzących na wskazanym obszarze zjawisk na rozwój całej gminy.

W gminie występują zróżnicowane potrzeby rewitalizacyjne, związane z różnymi czynnikami społecznymi i ekonomicznymi. Zakres i rodzaj tych potrzeb mogą się różnić w zależności od warunków panujących w danej społeczności. Konieczność rewitalizacji wynika zarówno z nagromadzenia problemów, jak i z wzajemnych powiązań i oddziaływań między nimi.

Biorąc pod uwagę obszar społeczny, Gorzów Śląski zmagają się z problemami takimi jak ubóstwo, niepełnosprawność oraz choroby, starzejące się społeczeństwo, a także niewielka liczba aktywnych instytucji, fundacji oraz stowarzyszeń. W strefie technicznej gmina zmagają się ze zniszczeniem przestrzeni publicznych oraz koniecznością poniesienia znaczących nakładów na utrzymanie zabytków zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji. W strefie środowiskowej Gorzów Śląski zmagają się znacząco emisją szkodliwych dla środowiska oraz mieszkańców substancji takich jak B(a)P oraz obecnością toksycznego azbestu. Z kolei, strefa gospodarcza gminy charakteryzuje znaczną ilością zawieszonych podmiotów gospodarczych oraz osób bezrobotnych w porównaniu do pozostałego obszaru gminy.

Mając na uwadze powyższe nagromadzenie niekorzystnych zjawisk, niezbędne jest przeprowadzenie odpowiednich działań mających na celu przeciwdziałanie występującym problemom. W związku z malejącą aktywnością mieszkańców, w tym również obecności na terenie rewitalizacji instytucji, fundacji oraz stowarzyszeń, obserwuje się konieczność zwiększenia dostępu do miejsc spotkań oraz integracji społecznej mieszkańców, a także zwiększania ich udziału w podejmowanych inicjatywach oraz zaangażowania w opiekę nad wspólnymi przestrzeniami. Ze względu na występujące problemy niepełnosprawności, starzejącego się społeczeństwa oraz emisji szkodliwych substancji, szczególny nacisk powinno się nałożyć na modernizację obiektów użyteczności publicznej oraz zabudowy wielorodzinnej. Modernizacja pozwoli zmniejszyć emisję szkodliwych substancji pochodzących z obiektów, dostosować je do wymagań osób starszych oraz wymagających szczególnych potrzeb, a także pozytywnie wpłynie na całość estetyki przestrzeni publicznej. Dodatkowo, mając na uwadze przeciwdziałanie kryzysowi demograficznemu, konieczne jest stworzenie wizerunku obszaru jako miejsca atrakcyjnego do życia. W związku z tym, jako niezbędne klasyfikuje się działania związane z zwiększaniem jakości oraz dostępności miejsc o charakterze kulturalnym, edukacyjnym oraz sportowo-rekreacyjnym. Co więcej, ze względu na występowanie na terenie Gorzowa Śląskiego obiektów wpisanych do rejestru zabytków, konieczne są działania z zakresu ochrony oraz renowacji zabytków. Z kolei, w celu zwiększenia potencjału gospodarczego obszaru, potrzebne są działania związane z promocją przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w celu aktywizacji osób bezrobotnych oraz wzrastającą ilością zawieszonych podmiotów gospodarczych.

4. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi na poziomie gminy,

Gminny Program Rewitalizacji dla gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 ma wymiar lokalny i odpowiada przede wszystkim na problemy zidentyfikowane w obszarze rewitalizacji. Jest dokumentem projektującym i wpisującym się w realizację określonych działań prowadzonych przez samorząd lokalny. Spójność zapisów wszystkich dokumentów w gminie jest zatem podstawą do prowadzenia zrównoważonego rozwoju obszaru objętego rewitalizacją. Poniższa tabela przedstawia powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Tabela 9. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – SOR	Krajowy	<p>W Strategii zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych. Stanowi ona podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych (strategii, polityk, programów) oraz weryfikacji pozostałych instrumentów wdrożeniowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym - Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silnie o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną - Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony - Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)	Krajowy	<p>SRKL stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki. Wyzwania, jakie stoją przed Polską w zakresie wzmocnienia kapitału ludzkiego i spójności społecznej obejmują poprawę jakości i efektywności edukacji formalnej i pozaformalnej, usprawnienie systemu opieki zdrowotnej, polepszenie sytuacji demograficznej w kierunku zwiększenia dzietności, a jednocześnie zmiany systemu funkcjonowania państwa wynikające z procesu starzenia się społeczeństwa, jak również działania na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych - Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej - Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy - Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (SRKS)	Krajowy	<p>Cel główny Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 stanowi wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne; - Cel szczegółowy 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich; - Cel szczegółowy 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)	Krajowy	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE. Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych. Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK)	Krajowy	W dokumencie przedstawiono wizji zagospodarowania przestrzennego kraju w perspektywie najbliższych dwudziestu lat, określono cele i kierunki polityki zagospodarowania kraju służące jej urzeczywistnieniu oraz wskazano zasady oraz mechanizmy koordynacji i wdrażania publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ terytorialny. Tym samym KPZK 2030 ma wiele cech strategii ogólnorozwojowej, łącząc elementy zagospodarowania przestrzennego z czynnikami rozwoju społeczno-gospodarczego. Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania si czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w równych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego
Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP2030)	Krajowy	W systemie dokumentów strategicznych PEP2030 stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. Stąd też, cel główny PEP2030, tj. Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, został przeniesiony wprost z SOR. Cele szczegółowe PEP2030 zostały określone w odpowiedzi na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Cele szczegółowe PEP2030 dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne, dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (rozd. Cele PEP2030). - Cel główny: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców (SOR) - Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego - Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska - Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych Cele horyzontalne: - Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa - Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Polityka Energetyczna Polski do 2040 (PEP2040)	Krajowy	<p>Celem Polityki Energetycznej Polski do 2040 r. jest bezpieczeństwo energetyczne - przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko - biorąc pod uwagę optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych. Cel główny doprecyzowuje osiem kierunków polityki podzielonych na obszary i dodatkowo uszczegółowionych przez dwanaście projektów strategicznych. Stanowią one rozszerzenie listy projektów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju z obszaru „Energia”</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cel szczegółowy 1. Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych. - Cel szczegółowy 2. Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej - Cel szczegółowy 3. Dywersyfikacja dostaw i rozbudowa infrastruktury sieciowej gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych - Cel szczegółowy 4. Rozwój rynków energii - Cel szczegółowy 5. Wdrożenie energetyki jądrowej - Cel szczegółowy 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii - Cel szczegółowy 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji - Cel szczegółowy 8. Poprawa efektywności energetycznej
Strategia Produktowności 2030 (SP2030)	Krajowy	<p>Przyjęta przez Rząd SOR za główny cel stawia sobie tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Według SOR realizacja tego celu wymaga m.in. włączenia się Polski w tzw. czwartą rewolucję przemysłową i modernizację gospodarki z uwzględnieniem wyzwań jakie niosą nowe technologie,, wzrostu innowacyjności polskich przedsiębiorstw, poziomu oszczędności Polaków, produktywności pracy, trwałego zwiększenia stopy inwestycji oraz umożliwienia polskim przedsiębiorstwom sprostania globalnej konkurencji.</p> <p>Obszar I. Zasoby naturalne (ziemia i surowce)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost wydajności surowcowej gospodarki ▪ Wzrost wykorzystania surowców odnawialnych i biomasy w gospodarce <p>Obszar II. Praca i kapitał ludzki</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szybki rozwój praktycznego uczenia się przez całe życie ▪ Przygotowanie kompetentnych kadr na potrzeby scyfryzowanej gospodarki <p>Obszar III. Inwestycje (kapitał trwały i finansowy)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Trwałe zwiększenie stopy inwestycji prywatnych ▪ Automatyzacja, robotyzacja i cyfryzacja przedsiębiorstw <p>Obszar IV. Organizacja i instytucje</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podniesienie jakości zarządzania w przedsiębiorstwach i instytucjach publicznych ▪ Stymulowanie mechanizmów współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi <p>Obszar V. Wiedza</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost intensywności wykorzystania wiedzy i technologii w gospodarce <p>Obszar VI. Dane</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Szybki rozwój algorytmicznej gospodarki opartej na danych <p>Obszar VII. Umiejdzynarodowienie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie liczby eksporterów, w szczególności na rynkach pozaeuropejskich ▪ Zwiększenie eksportu towarów w obszarze wysokich technologii i kanałami e-commerce
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 (SZRWRiR2030)	Krajowy	<p>Celem głównym Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Celu szczegółowego I. Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; - Celu szczegółowego II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; - Celu szczegółowego III. Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. (STR2030)	Krajowy	<p>SRT2030 jest dokumentem planistycznym, który zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295), zwaną dalej „ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju”, stanowi integralny element spójnego systemu zarządzania krajowymi dokumentami strategicznymi. Istotą SRT2030 jest wskazanie celu oraz nakreślenie kierunków rozwoju transportu tak, aby etapowo do 2030 r. możliwe było osiągnięcie celów założonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r. (zwaną dalej SOR).</p> <p>Główny cel SRT2030 odnosi się zarówno do utworzenia zintegrowanego systemu transportowego, m.in. poprzez inwestycje w infrastrukturę transportową, jak i wykreowania sprzyjających warunków dla sprawnego funkcjonowania rynków transportowych i rozwoju efektywnych systemów przewozowych, zapewniających tworzenie połączeń umożliwiających dostawy produktów i surowców dla przedsiębiorstw oraz ułatwiających przemieszczanie się użytkowników infrastruktury.</p>

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025	Wojewódzki	<p>Cele programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku edukacji prozdrowotnej w obszarze dotyczącym używania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz innych zachowań ryzykownych. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i leczenia uzależnienia od alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku ograniczenia dostępności alkoholu i skutecznego egzekwowania przepisów. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju inicjatyw profilaktycznych oraz upowszechnienia standardów profilaktycznych. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej, związanych z używaniem alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku monitorowania sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych i innych zachowań ryzykownych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych dotyczących powyższej problematyki.
Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2018-2025	Wojewódzki	<p>Cele programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku edukacji prozdrowotnej w obszarze dotyczącym używania alkoholu. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i leczenia uzależnienia od alkoholu oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku ograniczenia dostępności alkoholu i zapewnianie skutecznego egzekwowania przepisów. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju inicjatyw profilaktycznych oraz upowszechnienia standardów profilaktycznych. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej, związanych z używaniem alkoholu
Wojewódzki Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2018-2025	Wojewódzki	<p>Cele programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku upowszechniania informacji i edukacji prozdrowotnej w obszarze używania substancji psychoaktywnych innych niż alkohol. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwoju kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku rozwijania inicjatyw profilaktycznych oraz upowszechnienia standardów profilaktycznych dotyczących używania substancji psychoaktywnych innych niż alkohol. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku redukcji szkód, rehabilitacji i reintegracji społecznej związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. - Inspirowanie i kreowanie działań w kierunku monitorowania sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych dotyczących substancji psychoaktywnych innych niż alkohol
Regionalny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Województwa Opolskiego na lata 2020-2024	Wojewódzki	<p>Cele programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój i poszerzenie zakresu stosowania różnych form wsparcia i pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - Rozwój i systematyczne kształcenie kadr instytucji pomocy i integracji społecznej, a także przedstawicieli organizacji pozarządowych w zakresie działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, - Rozwój i upowszechnianie idei środowiskowego modelu oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
Program Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego na lata 2020-2023	Wojewódzki	<p>Cel główny Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2019–2022 to Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami. Został on opracowany na bazie wniosków płynących z realizacji i ewaluacji Programu 2014 – 2017, a także zmiany systemu ochrony zabytków wprowadzonej ustawą z dnia 22 czerwca 2017 roku o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw. Cel główny dzieli się na trzy cele szczegółowe, zawierające kierunki działań.</p> <p>Cele programu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - CEL SZCZEGÓŁOWY 1 OPTIMALIZACJA SYSTEMU OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO - CEL SZCZEGÓŁOWY 2 WSPARCIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OPIEKI NAD ZABYTKAMI - CEL SZCZEGÓŁOWY 3 BUDOWANIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ WARTOŚCI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2027 roku	Wojewódzki	Na podstawie analizy regionalnych wyzwań rozwoju innowacji określono cele strategiczne, które pogrupowano procesowo według przyjętych wcześniej faz transferu wiedzy. Podniesienie innowacyjności i konkurencyjności województwa opolskiego będzie możliwe dzięki rozwojowi specjalizacji regionalnych, a w szczególności w sytuacji gdy specjalizacje określonych grup technologii będą występowały we wszystkich fazach transferu wiedzy w regionie tzn. w: - Kreowaniu potencjalnych innowacji, - Transmisji produktów do gospodarki, - Tworzeniu ponadregionalnych przewag.
Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego	Wojewódzki	Podstawowym celem opracowania planu transportowego jest poprawa jakości systemu transportowego Województwa Opolskiego i jego rozwój zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jakość systemu transportowego będzie bowiem decydującym czynnikiem, warunkującym jakość życia mieszkańców i rozwój gospodarczy obszaru objętego planem transportowym. Tak sformułowany cel nadrzędny planu transportowego powinien być osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych: - Cel 1. Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu – instrument poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych. - Cel 2. Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego – instrument zwiększania wydajności systemu z jednoczesnym ograniczeniem kosztów. - Cel 3. Integracja systemu transportowego – w układzie gałęziowym i terytorialnym. - Cel 4. Wspieranie konkurencyjności gospodarki – instrument rozwoju gospodarczego. - Cel 5. Poprawa bezpieczeństwa – radykalna redukcja liczby wypadków i ograniczenie ich skutków (zabici, ranni) oraz poprawa bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu. - Cel 6. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia
Opolska Polityka Rowerowa	Wojewódzki	Cel główny: Wzrost ruchu rowerowego w województwie opolskim oraz zwiększenie roli roweru jako codziennego środka transportu Cele szczegółowe: - Cel nr 1. Szeroki dostęp do infrastruktury rowerowej, - Cel nr 2. Rozwój usług dla rowerzystów, - Cel nr 3. Strategiczne planowanie ruchu rowerowego, - Cel nr 4. Prawidłowa komunikacja, edukacja i marketing
Plan Transportowy Województwa Opolskiego 2030	Wojewódzki	Głównym celem dokumentu jest wykorzystanie potencjałów Województwa Opolskiego służących zwiększeniu dostępności transportowej i poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju.
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego – Opolskie 2030	Wojewódzki	Cele strategiczne: - CEL STRATEGICZNY 1: CZŁOWIEK I RELACJE – MIESZKAŃCY GOTOWI NA WYZWANIA I TWORZĄCY OTWARTĄ WSPÓLNOTĘ - CEL STRATEGICZNY 2: ŚRODOWISKO I ROZWÓJ – ŚRODOWISKO ODPORNE NA ZMIANY KLIMATYCZNE I SPRZYJAJĄCE ROZWOJOWI - CEL STRATEGICZNY 3: SILNA GOSPODARKA – GOSPODARKA INTELIGENTNA WZMACNIAJĄCA KONKURENCYJNOŚĆ REGIONU
Plan Zagospodarowania Województwa Opolskiego 2019	Wojewódzki	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionu, rozumianej jako celowe oddziaływanie władz województwa na rozmieszczenie funkcji i przestrzenne różnicowanie dynamiki rozwoju. Głównym zadaniem Planu jest określenie przestrzennych uwarunkowań rozwoju oraz kierunków i priorytetów kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego – w dostosowaniu do strategicznych kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego województwa.
Program ochrony powietrza dla województwa opolskiego 2020	Wojewódzki	Celem Programu jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2,5, a także poziomu docelowego stężeń benzo(a)pirenu oraz określenie działań naprawczych zmierzających do osiągnięcia w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych, uwzględniając również katalog działań zamieszczonych w ramach obowiązującego i realizowanego na terenie stref województwa programu ochrony powietrza. Cel jest zbieżny z celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020.

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	Wojewódzki	<p>Cele dla gospodarki odpadami określono na podstawie analizy stanu aktualnego oraz prognozowanych zmian gospodarki odpadami w województwie opolskim w oparciu o obowiązujące wymagania prawne, a także plany oraz programy rządowe i lokalne w zakresie gospodarki odpadami. Podstawowym celem w zakresie gospodarki odpadami, przyjętym dla województwa, jest opracowanie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, umożliwiającego wypełnienie podstawowych zasad gospodarki odpadami, które stanowią:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapobieganie powstawaniu odpadów, - wykorzystanie odpadów w procesie recyklingu, odzysku, unieszkodliwiania odpadów, których nie można przetworzyć innymi metodami, - zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów (szczególnie odpadów biodegradowalnych), - wyeliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów.
Program ochrony środowiska przed hałasem	Wojewódzki	<p>Celem niniejszego Programu ochrony środowiska przed hałasem jest określenie niezbędnych priorytetów i wskazanie działań mających na celu zmniejszenie uciążliwości i ograniczenie poziomu hałasu. Program wykonywany jest na obszarze pokrywającym się z zakresem map akustycznych dla odcinków dróg krajowych i wojewódzkich w województwie opolskim o średniodobowym natężeniu ruchu (SDR) przekraczającym 8 219 pojazdów/dobę, co odpowiada 3 000 000 pojazdów w ciągu roku, oraz dla odcinków linii kolejowych o natężeniu większym niż 30 000 przejazdów rocznie, które to mapy pełnią funkcję źródła informacji o stanie klimatu akustycznego.</p>
Program Ochrony Środowiska 2021-2027	Wojewódzki	<p>Podstawowym celem sporządzenia Programu jest realizacja przez Województwo Opolskie polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych i programowych. Program będzie wyznaczał ramy dla późniejszych przedsięwzięć realizowanych w programach sektorowych województwa, a także dla programów ochrony środowiska na szczeblu powiatowym i gminnym.</p> <p>Celem działań ujętych w programie jest dążenie do sukcesywnej poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu źródeł zanieczyszczeń na środowisko naturalne, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami przy uwzględnieniu dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Zakres opracowania obejmował będzie niżej wymienione obszary interwencji wskazane w „Wytocznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” sporządzonych przez Ministerstwo Środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, poła elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów , zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami.
Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027	Wojewódzki	<p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA RZECZ WZROSTU INNOWACYJNOŚCI I KONKURENCYJNOŚCI OPOLSKIEGO - FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA CZYSTEJ ENERGII I OCHRONY ŚRODOWISKA NATURALNEGO W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM - FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT MIEJSKI WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO - FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA RZECZ SPÓJNOŚCI I DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO - FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE OPOLSKI RYNEK PRACY I EDUKACJĘ - FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE WŁĄCZENIE SPOŁECZNE W OPOLSKIM - FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE USŁUGI SPOŁECZNE I ZDROWOTNE W OPOLSKIM - EUROPEJSKI BUDŻET DLA SPOŁECZEŃSTWA OPOLSKIEGO - FUNDUSZE EUROPEJSKIE WSPIERAJĄCE INWESTYCJE SPOŁECZNE W OPOLSKIM - FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA WZMACNIANIE POTENCJAŁÓW ENDOGENICZNYCH OPOLSKIEGO

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Strategia Rozwoju Powiatu Oleskiego na lata 2016-2025	Powiatowy	<p>Cele Strategii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inicjowanie i wspieranie tworzenia zintegrowanego układu w zakresie rozwoju gospodarczego - Stymulowanie współpracy samorządów, instytucji, organizacji i podmiotów otoczenia biznesu - Tworzenie warunków sprzyjających inwestowaniu - Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw - Promocja produktów lokalnych - Przeciwdziałanie procesom depopulacyjnym niekorzystnym dla rynku pracy - Racjonalne wykorzystanie istniejącego potencjału kapitału ludzkiego - Poprawa konkurencyjności sektora rolnego - Wsparcie procesów budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego - Realizacja działań w zakresie ochrony środowiska - Rozwój powiązań transportowych oraz integracja systemu transportu zbiorowego - Sprawna administracja - Tworzenie powiatowej infrastruktury ochrony zdrowia dostosowanej do potrzeb społecznych i rynkowych - Rozwijanie systemu opieki senioralnej - Wsparcie rodzin w sytuacjach problemowych i profilaktyka - Wsparcie inicjatyw kulturalnych - Wykorzystanie potencjału turystycznego - Podnoszenie jakości usług edukacyjnych
Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Oleskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024	Powiatowy	<p>Program został opracowany zgodnie z zakresem określonym w ustawie Prawo ochrony środowiska . Przy określeniu zakresu Programu posłużono się także opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumentem pt.: "Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska" wydane 02. września 2015 r. Program obejmuje następujące obszary interwencji: ochrona klimatu i jakość powietrza, zagrożenie hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami - gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami.</p>
Strategia Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026	Gminny	<p>Strategii Rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026 została przyjęta Uchwałą NR XXII/143/2016 Rady Gminy Gorzów Śląski dnia 29 czerwca 2016 r. Misją gminy określoną w dokumencie jest zapewnienie warunków do rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego, kierując się zasadami zrównoważonego rozwoju oraz partnerstwa. Natomiast wizja wypracowana w ramach strategii to Gorzów Śląski jako gmina czysta, estetyczna i ekologiczna, rozwijająca się w oparciu o turystykę, OZE i zrównoważone rolnictwo, otwarta na nowych inwestorów i wspierającą rozwój istniejących firm oraz stwarzającą atrakcyjne warunki do pracy i zamieszkania.</p> <p>Cele strategiczne i operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ekologiczna, czysta, zadbane przestrzeń gminy. <ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie rozwoju OZE, poprawa efektywności energetycznej oraz przeciwdziałanie niskiej emisji. - Ochrona środowiska oraz przyrody na obszarze gminy. - Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych. 2. Gmina zintegrowana przestrzenie. <ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja i budowa dróg oraz infrastruktury komunikacyjnej a także działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w komunikacji. - Kształtowanie wysokiej jakości usług komunikacji publicznej. 3. Gmina aktywna gospodarczo, <ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości. - Wspieranie rozwoju nowoczesnego i zrównoważonego rolnictwa. 4. Gmina turystyczna <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej. - Zachowanie i rozwój zasobów kulturowych, w tym ochrona zabytków. - Rozwój produktów turystycznych oraz promocja turystyczna gminy. 5. Gmina aktywna społecznie <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój infrastruktury wspierającej włączenie społeczne. - Rozwój usług społecznych wspierających aktywność i włączenie społeczne. <p>Przedstawione powyżej cele strategiczne ze Strategii Rozwoju skupiają się na aspekcie ekologicznym w tym szczególnej dbałości o czyste powietrze ale także rozwój infrastruktury i warunków do aktywnego gospodarstwa życia mieszkańców. Warunki i komfort życia oraz działania na rzecz jego podniesienia oraz wsparcie przedsiębiorczości oraz infrastruktury turystycznej to tylko wybrane aspekty, które również będą wspierane poprzez realizację Programu Rewitalizacji. Zatem Strategia Rozwoju oraz Program Rewitalizacji wykazują spójność wizji i kierunków rozwoju.</p>

Nazwa dokumentu	Poziom	Opis celów
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski	Gminny	<p>„Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski”, przyjęto uchwałą Nr XLVI/353/2010 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 30 września 2010 r., zmienionego uchwałą Nr XXXIII/157/2016 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski.</p> <p>Kierunki rozwoju określono następująco:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nowa zabudowa stanowić ma uzupełnienie istniejącej zabudowy i nawiązanie do jej charakteru, - gabaryty i forma architektoniczna nie mogą powodować dysharmonii otoczenia i zakłócać krajobrazu, - adaptacja istniejącego zagospodarowania do nowych warunków, z uwzględnieniem modernizacji, rozbudowy i przebudowy budynków oraz jednoczesnym porządkowaniem istniejącej zabudowy i jej uzupełnianiem, - konieczne jest maksymalne zachowanie istniejącego drzewostanu, - w przypadku obiektów usługowych konieczne jest dostosowanie ich dla potrzeb osób niepełnosprawnych. <p>Dla zapewnienia atrakcyjnego wyglądu miejscowości niezbędne jest przeprowadzenie działań polegających na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymywaniu charakterystycznych układów przestrzennych, - lokalizacji nowej zabudowy na zasadzie utrzymania skali i charakteru zabudowy istniejącej, - kształtowania zabudowy wiejskiej na zasadzie tworzenia zagród stanowiących charakterystyczne dla wsi zespoły zabudowy zwartej.
Miejsko-Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzów Śląski na lata 2021-2030	Gminny	<p>Miejsko-Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzów Śląski na lata 2021-2030 przyjęto uchwałą Nr XXVI/216/2021 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 16 marca 2021r. Dokument określa wizję gminy jako „Gmina przyjazna mieszkańcom, wrażliwa na problemy społeczne, aktywna, z minimalnym bezrobociem, efektywnie wykorzystująca środki unijne.”</p> <p>Cele operacyjne i szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie zintegrowanego systemu dla rodzin oraz pozostałych podmiotów <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Działania profilaktycznoinformacyjne o istniejących zagrożeniach w społeczeństwie 1.2. Wspieranie rodzin (osób) w sytuacjach kryzysowych i losowych 1.3. Rozszerzenie działalności punktu konsultacyjnego 1.4. Zapewnienie opieki osobom starszym niepełnosprawnym, samotnym 1.5. Podejmowanie działań informacyjnych o możliwościach przekwalifikowania się, możliwości zatrudnienia bezrobotnych 2. Zwiększenie integracji i aktywności mieszkańców. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Wspieranie działań integracyjnych poprzez wykorzystywanie różnych form aktywności mieszkańców gminy 2.2. Tworzenie partnerstwa organizacji liderów na rzecz działań środowiskowych 3. Wyrównywanie szans społecznych, edukacyjnych dla dzieci i młodzieży <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Organizacja specjalistycznych kursów/warsztatów dokształcających dla mieszkańców gminy 3.2. Organizowanie kursów przekwalifikujących dorosłych dostosowujących kwalifikacje do ofert rynku pracy 3.3. Rozwijanie zainteresowań poprzez pomoc w tworzeniu grup mających różne pasje 3.4. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Gorzów Śląski na rok 2023	Gminny	<p>Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Gorzów Śląski na rok 2023 został przyjęty uchwałą NR L/385/2023 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego dnia 22 marca 2023.</p> <p>Cel strategiczny: Inspirowanie, wspieranie i kreowanie działań zmierzających do rozwiązania problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i zachowań szkodliwych oraz zapobiegających przemocy w rodzinie.</p> <p>Cele główne :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapobieganie powstawaniu problemów związanych z występowaniem uzależnienia w rodzinie 2. Zmniejszanie szkód spowodowanych występowaniem problemu uzależnień 3. Zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 4. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych 5. Poszerzenie oferty pomocowej dla osób po odbytych leczeniu odwykowym oraz wsparcia dla osób współuzależnionych. 6. Prowadzenie punktu konsultacyjnego i grup wsparcia dla osób współuzależnionych, dotkniętych przemocą w rodzinie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wskazanych w tabeli dokumentów strategicznych.

5. Opis wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja przyszłego stanu obszaru po zrealizowaniu procesu rewitalizacji w Gorzowie Śląskim roztacza obraz pełen energii, nadziei i możliwości. W 2030 roku Gmina Gorzów Śląski przechodzi metamorfozę, stając się symbolem postępu i harmonii społeczno-gospodarczej.

Obszar społeczny przekształca się w otwartą przestrzeń dla wszystkich mieszkańców, gdzie wsparcie jest nie tylko dostępne, ale również aktywnie promowane. Programy edukacyjne są skrojone na miarę indywidualnych potrzeb uczniów, prowadząc do znacznego wzrostu wyników egzaminów. Jednocześnie, skuteczne działania prewencyjne i terapeutyczne skutecznie redukują problemy związane z alkoholizmem i narkomanią, przyczyniając się do wytworzenia zdrowszego i bardziej zharmonizowanego społeczeństwa. Programy integracyjne i wsparcie społeczne redukują ubóstwo, a szkolenia zawodowe skierowane są zwłaszcza do osób dotkniętych bezrobociem.

W obszarze gospodarczym zauważalny jest dynamiczny rozwój przedsiębiorczości. Dzięki różnorodności podmiotów gospodarczych, tworzone jest zrównoważone środowisko biznesowe, które przyciąga inwestorów i stymuluje wzrost gospodarczy. Nowe miejsca pracy są kreowane, a bezrobocie systematycznie maleje, co przekłada się na poprawę jakości życia mieszkańców.

Troska o środowisko naturalne staje się jednym z głównych priorytetów. Dzięki skutecznym programom ochrony środowiska, emisja zanieczyszczeń jest znacząco zredukowana, a działań zapobiegawczych wobec zagrożeń powodziowych i suszy sprawiają, że obszar ten staje się bardziej odporny na ekstremalne zjawiska atmosferyczne.

Przestrzeń publiczna staje się miejscem spotkań, aktywności społecznej i rekreacji. Odnowione obiekty i infrastruktura publiczna stanowią fundament nowoczesnej gminy, a ich harmonijne wkomponowanie w otoczenie zachęca turystów do odwiedzenia regionu.

Ta wizja tworzy inspirujący obraz harmonii społeczno-gospodarczej, gdzie każdy mieszkaniec ma możliwość rozwijania się i spełniania swoich aspiracji, a wspólnota działa w symbiozie z przyrodą, dbając jednocześnie o dziedzictwo kulturowe i historyczne.

Wizja ta nie tylko wskazuje kierunek rozwoju obszaru, ale również stanowi zaproszenie do aktywnego uczestnictwa w procesie rewitalizacji. Mieszkańcy Gorzowa Śląskiego są zachęceni do współtworzenia przyszłości swojej społeczności poprzez zaangażowanie w lokalne inicjatywy, udział w debatach oraz aktywny udział w działaniach społecznych i gospodarczych. Wspólna praca nad osiągnięciem wymarzonej wizji przyczyni się nie tylko do poprawy warunków życia, ale również do wzmocnienia więzi społecznych i poczucia tożsamości.

To wspólne zaangażowanie mieszkańców i lokalnych instytucji w proces rewitalizacji ma kluczowe znaczenie dla sukcesu wizji. Wspólna determinacja i dążenie do wspólnych celów umożliwiają przekształcenie marzeń o lepszej przyszłości w rzeczywistość. Dlatego też, zachęcamy do aktywnego uczestnictwa w lokalnych spotkaniach, działaniach społecznych oraz inwestycji w rozwój edukacji, biznesu i infrastruktury. Każdy wkład ma znaczenie i przyczynia się do budowy lepszego jutra dla naszych wspólnot.

Dodatkowo, promocja lokalnej kultury, tradycji i dziedzictwa stanowi istotny element wizji rozwoju obszaru rewitalizacji. Poprzez organizację festiwali, koncertów, wystaw oraz warsztatów artystycznych możemy podkreślić unikalność naszej społeczności i przyciągnąć uwagę społeczności lokalnej oraz turystów.

Wizja Gorzowa Śląskiego jako nowoczesnej, zrównoważonej i dynamicznie rozwijającej się społeczności staje się rzeczywistością dzięki współpracy i zaangażowaniu wszystkich jej mieszkańców oraz partnerów z zewnątrz. Dążenie do doskonałości, oparte na wartościach wspólnoty, prowadzi nas ku lepszej przyszłości, pełnej możliwości i spełnionych aspiracji.

6. Cele rewitalizacji i odpowiadające im kierunki działań

Celem rewitalizacji jest zwiększenie jakości życia mieszkańców w określonym obszarze poprzez jego przekształcenie i przywrócenie różnych funkcji społecznych, gospodarczych, funkcjonalno-przestrzennych, środowiskowych oraz technicznych. Rewitalizacja powinna prowadzić do powstania atrakcyjnego i przyjaznego środowiska dla mieszkańców. Kluczowe jest, aby cele i kierunki rewitalizacji były odpowiedzią na wykryte problemy i potrzeby danego obszaru. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom i realizacja potrzeb będą możliwe dzięki właściwie dostosowanym projektom rewitalizacyjnym, które gmina może zrealizować.

Dla obszaru rewitalizacji położonego na terenie Gminy Gorzów Śląski wyznaczono 3 główne cele rewitalizacji obejmujące aspekty społeczne, środowiskowe, gospodarcze oraz techniczne i funkcjonalno-przestrzenne, które będą możliwe poprzez realizację 12 kierunków działań wspierających osiągnięcie wyznaczonych celów.

Cele szczegółowe Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 obejmują:

- Cel 1 Zadbane oraz zintegrowana przestrzeń gminy.
- Cel 2 Aktywna oraz zaangażowana społecznie gmina.
- Cel 3 Gorzów Śląski jako atrakcyjne miejsce zamieszkania.

Tabela 10. Cele oraz kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim.

CEL 1	Zadbane oraz zintegrowana przestrzeń gminy.
Kierunek 1.1	Przywrócenie użyteczności obszarów miejskich będących w złym stanie technicznym.
Kierunek 1.2	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej.
Kierunek 1.3	Zwiększenie opieki nad gminnymi zabytkami oraz miejscami pamięci.
Kierunek 1.4	Wszechstronne wzmocnienie infrastruktury miejskiej z naciskiem na zrównoważoną mobilność i przestrzeń publiczną.
CEL 2	Aktywna oraz zaangażowana społecznie Gmina.
Kierunek 2.1	Zwiększenie udziału mieszkańców w procesach podejmowania inicjatyw.
Kierunek 2.2	Wzmocnienie zaangażowania mieszkańców w opiekę nad wspólnymi przestrzeniami.
Kierunek 2.3	Zwiększenie dostępu do miejsc spotkań oraz integracji społecznej mieszkańców.
Kierunek 2.4	Poprawa dostępności obszarów publicznych dla osób z szczególnymi potrzebami.
CEL 3	Gorzów Śląski jako atrakcyjne miejsce zamieszkania.
Kierunek 3.1	Poprawa jakości środowiska poprzez zmniejszenie szkodliwych substancji.
Kierunek 3.2	Zwiększenie dostępności oraz jakości miejsc aktywności sportowo-rekreacyjnej.
Kierunek 3.3	Zwiększenie dostępności oraz jakości miejsc o charakterze kulturalnym i edukacyjnym.
Kierunek 3.4	Poprawa warunków życiowych w zabudowie wielorodzinnej.
Kierunek 3.5	Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy.

Źródło: Opracowanie własne.

7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Projekty rewitalizacyjne to długofalowe plany, których celem jest poprawa warunków życia dla mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją. Kluczowym elementem tych działań jest skuteczne przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu, wzmocnienie więzi lokalnych i rozwiązywanie różnych problemów społecznych.

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji na terenie Gorzowa Śląskiego, zostały zaplanowane tak, aby w jak najlepszy sposób przeciwdziałać negatywnym zjawiskom szczególnie mając na uwadze obszar społeczny, techniczny oraz funkcjonalno-przestrzenny. Katalog działań rewitalizacyjnych obejmuje 8 podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz 4 dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują modernizację budynków użyteczności publicznej, które pełnią kluczowe znaczenie dla społeczności Gorzowa Śląskiego oraz pozostałych mieszkańców gminy. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują obiekty takie jak Rynek Miasta, Cmentarz, Amfiteatr, Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Gorzowie Śląskim, czy planowane do budowy nowe centrum oraz Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim. Wskazane obiekty pełnią istotne znaczenie w życiu gminy, ze względu na pełnienie funkcji zarządczych, administracyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych oraz reprezentacyjnych.

Z kolei, dodatkowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują modernizację kamienic wraz z zagospodarowaniem terenów, renowację najważniejszych sakralnych zabytków, modernizację obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz ciągów komunikacyjnych.

Charakterystyka podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 11. Przedsięwzięcie rewitalizacji rynku w Gorzowie Śląskim.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		Rewitalizacja rynku			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Rynek, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Aktualnie Rynek w Gorzowie Śląskim nie stanowi wizytówki miasta. Jest miejscem o słabej funkcjonalności i nie zachęca do spędzania tu wolnego czasu. Rynek otoczony jest kamienicami spełniającymi głównie funkcję usługową z zapleczem mieszkalnym, otoczony z każdej strony drogą i licznymi parkingami. Centrum placu rynku poprzecinane jest licznymi ciągami pieszymi i mało atrakcyjną zielenią miejską, z nielicznymi ławkami. Oświetlenie nieliczne, wyposażenie placu bardzo niskiej jakości. Brak elementów przyciągających mieszkańców.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, zwiększenie bezpieczeństwa, podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
W ramach rewitalizacji rynku planowana jest gruntowna jego przebudowa. Zakres przedsięwzięcia będzie obejmował: <ul style="list-style-type: none"> - zmianę układu ciągów pieszych, - utworzenie miejsc parkingowych ze stacją ładowania pojazdów elektrycznych, - montaż małej architektury ogrodowej, - montaż koszy do selektywnej zbiórki odpadów, - nowe uporządkowane nasadzenia zieleni, - instalację nowego oświetlenia, - instalację monitoringu, - budowę deptaka z fontannami posadzkowymi. 					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zmodernizowanych przestrzeni		1 szt.		Protokół odbioru	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba odwiedzających		Wzrost wartości o min. 25%.		Przeprowadzone badanie sondażowe/ilościowe.	
Przestępczość		Zmniejszenie zgłoszeń/przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu o min. 25%.		Dane przekazane przez komisariat policji	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>					
.....					
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				6 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
1 mln zł	0 zł	5 mln zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 12. Przedsięwzięcie modernizacji cmentarza w Gorzowie Śląskim.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		Modernizacja cmentarza w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Zielona, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Cmentarz jest miejscem istotnym ze względów kulturowych i tożsamościowych. Obiekt ten uległ znacznej degradacji i wymaga licznych remontów. Ogrodzenie jest zniszczone, alejki z licznymi nierównościami, utrudniającymi poruszanie się. W wielu wypadkach uniemożliwiają poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi. Dodatkowo, główna kaplica cmentarna wymaga remontu z powodu złego stanu technicznego. Zieleń wymaga pielęgnacji oraz uzupełnienia.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, zwiększenie bezpieczeństwa, dostosowanie do wymagań osób szczególnieymi potrzebami oraz podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Przedsięwzięcie zakresem obejmować będzie następujące elementy: - remont ogrodzenia, - przebudowę alejek, - remont budynku kaplicy, - pielęgnację zieleni.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Długość remontowanego muru		142 mb		Protokół odbioru.	
Powierzchnia przebudowanych alejek		3900 m ²		Protokół odbioru.	
Liczba zmodernizowanych kaplic		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba odwiedzających obiekt		Zwiększenie liczby osób odwiedzających obiekt o min. 25%.		Przeprowadzone badania ilościowe/sondażowe.	
Przestępczość		Zmniejszenie zgłoszeń/przestępstw/wykroczeń/aktów wandalizmu o min. 25%.		Dane przekazane przez komisariat policji	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2026-2028	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
300 tys. zł	0 zł	1 700 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 13. Przedsięwzięcie przebudowy amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		Przebudowa amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Gorzołki, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Amfiteatr w Gorzowie Śląskim jest miejscem organizacji licznych imprez kulturalnych. Od czasu ostatniej modernizacji upłynęło sporo czasu, a wpływ warunków atmosferycznych mocno wpłynął na degradację stanu technicznego obiektu. Na chwilę obecną ławki wymagają wymiany, podobnie jak uszkodzone i nieatrakcyjne urządzenia na placu zabaw. Dodatkowo zadaszenie sceny wymaga przebudowy. Brak również architektury sprzyjającej organizacji wydarzeń kulturalnych, takich jak wiata festynowa, oraz urządzeń rekreacyjnych sprzyjających zdrowiu np. tężnia solankowa. Dodatkowo teren przy obecnym amfiteatrze jest w złym stanie technicznym, ciągi chodników wymagają przebudowy i modernizacji. Teren jest słabo oświetlony i nieatrakcyjny z powodu nieuporządkowanej zieleni.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poszerzenie oferty kulturalnej, poprawa dostępności i wsparcie obiektów kultury, a także poprawa funkcjonalności oraz dostępu do terenów wypoczynkowo rekreacyjnych, w tym obiektów sprzyjających integracji.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zakres inwestycji: 1) wykonanie dokumentacji projektowej. 2) budowa wiaty festynowej. 3) wymiana urządzeń na placu zabaw. 4) przebudowa kładki nad rzeką Piaska. 5) wymiana ogrodzenia. 6) przebudowa zadaszenie sceny. 7) wymiana siedzisk na widowni. 8) dostawa stoisk handlowo/kiermaszowych. 9) budowa tężni solankowej. 10) zmiana nawierzchni ciągów pieszych oraz elementów małej architektury 11) wymiana oraz rozbudowa oświetlenia i monitoringu. 12) nasadzenia zieleni.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zmodernizowanych obiektów		1szt.		Protokół odbioru.	
Liczba wybudowanych tężni solankowych		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba osób korzystająca z amfiteatru		Zwiększenie ilości osób korzystających z obiektu o min. 25%.		Przeprowadzone badanie ilościowe/sondażowe	
Liczba osób korzystająca z tężni solankowej		Zwiększenie ilości osób korzystających z obiektu o min. 25%.		Przeprowadzone badanie ilościowe/sondażowe	
Liczba imprez kulturalnych odbywających się w obiekcie		Zwiększenie ilości zorganizowanych imprez o min. 20%.		Dane Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2027-2030	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				5 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
750 tys. zł	0 zł	4 250 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 14. Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim.			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		–			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Kluczborska i Kościelna, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Największym problemem obszaru, w granicach którego ma zostać wybudowane Centrum Kultury jest poziom dostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, który wynika z aspiracji miasta jako całości, jego oddziaływania oraz zmian społeczno-ekonomicznych determinujących interwencję w centrum m.in. w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkańców na dobra i usługi publiczne świadczone przez samorząd.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest wzrost funkcjonalności przestrzeni publicznych obszaru rewitalizacji, a także rozwój potencjału kulturotwórczego.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zagospodarowanie terenu znajdującego się na skrzyżowaniu ulic Kluczborskiej i Kościelnej w Gorzowie Śląskim poprzez budowę budynku na potrzeby działalności kulturalnej Gminy Gorzów Śląski. W budynku znajdować się będą pomieszczenia podzielone tematycznie. Powstanie sala multimedialna (mini kino). Duża sala/aula, pomieszczenia dla stowarzyszeń/mieszkańców, kawiarenka. Wokół budynku rewitalizowana będzie przestrzeń publiczna: - zieleni urządzona wraz z małą architekturą i ciągami pieszymi - miejsca spotkań, wokół których zostaną rozmieszczone tablice historyczne dotyczące dziejów Gminy/Miasta, - budowa miejsc parkingowych.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba wybudowanych obiektów kulturalnych		1szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba spotkań, warsztatów kulturalnych.		szt./rok		Raport z wydarzeń.	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2027-2030	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				5 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
750 tys. zł	0 zł	4 250 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 15. Przedsięwzięcie termomodernizacji kamienic w Gorzowie Śląskim.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		Termomodernizacja kamienic wraz z zagospodarowaniem terenu wokół			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		<ul style="list-style-type: none"> - ul. Wojska Polskiego 6 - ul. Kluczborska 7 - ul. Gorzołki 3 i 5 - ul. Rynek 1, 2, 16, 17, 18 - ul. Lompy 1 i 2 			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Kamienice na obszarze rewitalizacji wymagają naprawy oraz ocieplenia elewacji i dachów. Z powodów rosnących kosztów ogrzewania koniecznym jest wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, oraz wymiana źródła ogrzewania. Tereny wokół kamienic są w złym stanie technicznym, , bez infrastruktury sprzyjającej integracji.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie efektywności energetycznej, estetyki kamienic oraz stworzenie nowych, atrakcyjnych i dostępnych miejsc rekreacji i wypoczynku mieszkańców.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zakres inwestycji obejmuje: 1) wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. 2) wymianę źródła ogrzewania. 3) naprawę oraz ocieplenie elewacji i dachów. 4) zagospodarowanie przestrzeni wspólnej tj. terenów zielonych wokół modernizowanych budynków.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zmodernizowanych kamienic.		11 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Poprawa jakości miejsc zamieszkania poprzez poprawę estetyki oraz podwyższenie standardu technicznego budynków stanowiących istotny element tożsamości miasta		872 os.		Protokół odbioru/kosztorys robót budowlanych.	
Efektywność energetyczna budynków		Wzrost efektywności energetycznej budynku o min. 30%		Audyt energetyczny.	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2024-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				5 mln zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jakie i kwota)
750 tys. zł	0 zł	4 250 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 16. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego budynku przy ulicy Byczyńskiej 12 w Gorzowie Śląskim.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA (nazwy zgłaszanego projektu)		Renowacja zabytkowego budynku przy ul. Byczyńskiej 12			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		–			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Byczyńska 12, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego (krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)					
<p>Budynek wpisany do rejestru zabytków województwa opolskiego (nr decyzji o wpisie do rejestru 1475/66 z 8.08.1966, 140/76). Ochronie podlega zachowana pierwotna bryła budynku z ceramicznym pokryciem dachowym oraz wielkość pierwotnych otworów okien i drzwi. Budynek należy do zasobu mieszkalnictwa komunalnego (budynek wielorodzinny) z wydzielonym mieszkaniem w posiadaniu prywatnym. Powierzchnia zabudowy to 339,48 m², w tym powierzchnia użytkowa 318,54 m² (część prywatna 36,5 m²). Kubatura budynku wynosi 2 715,84 m³. Budynek jest podpiwniczony, z jedną kondygnacją oraz użytkowym poddaszem. Wybudowany w technologii tradycyjnej, z cegły. Posiada drewniane stropy i dach wielospadowy pokryty dachówką ceramiczną.</p> <p>W chwili obecnej budynek jest w złym stanie technicznym, dach wymaga gruntownego remontu wraz z pokryciem poszycia. Dach niedocieplony, wpływa na duże straty ciepła w zlokalizowanych wewnątrz mieszkaniach. Budynek wyposażony w stare nieszczelne okna i drzwi. Budynek stale ulega zawilgoceniu z powodu braku izolacji przeciwwilgociowej pionowej. Brak ocieplonych ścian fundamentowych i piwnicznych. Zewnętrzna elewacja z licznymi uszkodzeniami.</p>					
Cel przedsięwzięcia (złożony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa warunków życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie efektywności energetycznej oraz estetyki kamienic.					
Zakres przedsięwzięcia (zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)					
<p>Zakres inwestycji obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, 2) wymiana oraz remont połaci dachowej, 3) docieplenie poddasza, 4) odtworzenie elewacji, 5) nowa kolorystyka elewacji, 6) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej pionowej oraz docieplenie ścian fundamentowych i piwnicznych 					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia (wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia (nazwa, wartość, sposób pomiaru)					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba zmodernizowanych kamienic		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Poprawa jakości miejsc zamieszkania poprzez poprawę estetyki oraz podwyższenie standardu technicznego budynków stanowiących istotny element tożsamości miasta		872 os.		Protokół odbioru/kosztorys budowy/ obmiar robót budowlanych.	
Efektywność energetyczna budynku		Wzrost efektywności energetycznej budynku o min. 30%		Audyt energetyczny.	
Czas realizacji (przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)				2026-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				800 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
120 tys. zł	0 zł	680 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 17. Przedsięwzięcie przebudowy dróg Gminnych w Gorzowie Śląskim.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		Przebudowa dróg gminnych w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		–			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Wałowa, Rynek, Kościelna, Kluczborska, Golska, Parkowa, Mickiewicza, Tylna, Lompy, Morcinka, Wojska Polskiego, Byczyńska, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Obecny stan infrastruktury transportowej stanowi zagrożenie dla uczestników ruchu. Występują ubytki w nawierzchni oraz częściowy brak infrastruktury pieszo-rowerowej.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa dostępności wszelkich ciągów komunikacyjnych położonych na obszarze rewitalizacji i powiązanych z nimi, ale położonych poza obszarem rewitalizacji oraz podniesienie bezpieczeństwa ich użytkowania.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zakres planowanych prac dotyczących przebudowy dróg będących w złym stanie technicznym na terenie miasta Gorzów Śląski. W ramach inwestycji planowana jest: 1) gruntowna przebudowa konstrukcji dróg, 2) zmiana nawierzchni dróg, 3) budowa chodników, 4) wymiana krawężników, 5) likwidacja barier architektonicznych w celu poprawy dostępności ciągów komunikacyjnych 6) budowa oświetlenia drogowego w celu poprawy bezpieczeństwa, w tym sygnalizacja świetlna i dźwiękowa w rejonie przejść pieszych 7) budowa oraz przebudowa odwodnienia, 8) wykonanie oznakowania pionowego i poziomego. Inwestycja będzie obejmowała swoim zakresem m.in odcinki dróg, które łączą się z drogami o wyższej kategorii. Są to drogi obsługujące m.in. ruch lokalny mieszkańców Gorzowa Śląskiego, dojazd do lokalnych przedsiębiorstw, osiedli, centrum miasta oraz PSZOK.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Długość przebudowanych dróg		5 km		Protokół odbioru/kosztorys budowlany.	
Długość przebudowanych i wybudowanych chodników		3 km		Protokół odbioru/kosztorys budowlany.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Wzrost bezpieczeństwa		Zmniejszenie ilości wypadków/kolizji/zdarzeń drogowych o 20%.		Dane komisariatu policji.	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2025-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				10 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jakie i kwota)
2 000 tys. zł	8 000 tys. zł RFRD	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 18. Przedsięwzięcie zagospodarowania terenu z budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		Zagospodarowanie terenu za budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim.			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		–			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Wojska Polskiego, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Teren położony za urzędem jest pofalowany, z licznymi nierównościami. W nierównościach każdorazowo po opadach zbiera się woda tworząc rozległe kałuże. Utrudnia to wejście do budynku od strony miejsc postojowych. Zieleń wokół placu niezorganizowana, nie stanowi atrakcyjnego uzupełnienia całości.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa walorów użytkowych i estetycznych miasta, zwiększenie wartości architektonicznej i użytkowej terenu.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zagospodarowanie terenu poprzez budowę miejsc parkingowych oraz wykonanie nowych nasadzeń.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych przestrzeni		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
ilość wybudowanych/przebudowanych parkingów		1 szt.		Protokół odbioru/kosztorys budowlany.	
Ilość nasadzeń		20 szt.		Protokół odbioru/kosztorys budowlany	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2026-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				1 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
150 tys. zł	0 zł	850 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Charakterystyka podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 19. Przedsięwzięcie modernizacji boiska sportowego w Gorzowie Śląskim.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>	Modernizacja boiska sportowego w Gorzowie Śląskim				
Wnioskodawca	Gmina Gorzów Śląski				
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia	-				
Lokalizacja przedsięwzięcia	Ul. Sportowa, Gorzów Śląski				
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
W chwili obecnej boisko sportowe nie spełnia wymogów pełnowymiarowego obiektu. Dodatkowo w okresie letnim murawa boiska ulega wysuszeniu pogarszając jakość użytkowania obiektu. Obiekt nie jest wyposażony w system nawadniania. Brak też oświetlenia boiska oraz dodatkowej infrastruktury umożliwiającej prowadzenie zaawansowanych treningów. Organizacja wydarzeń na boisku jest również utrudniona z powodu braku trybun z miejscami siedzącymi oraz ze względu na zły stan techniczny budynku szatni i budynku gospodarczego. Dodatkowo droga dojazdowa do boiska jest uszkodzona a przy boisku brak utwardzonych miejsc parkingowych.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia jest poprawa funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, zwiększenie bezpieczeństwa, podniesienie wartości architektonicznej i użytkowej.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Zakres planowanych prac na terenie całego obiektu: przebudowa boiska piłkarskiego trawiastego pełnowymiarowego, budowa systemu nawadniania, budowa oświetlenia boiska, budowa bieżni lekkoatletycznej z nawierzchnią syntetyczną, montaż piłkochwyty, budowa trybun, budowa wewnętrznej drogi oraz parkingu, wymiana ogrodzenia, remont istniejących budynków tj. budynku szatni oraz budynku gospodarczego.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Ilość zmodernizowanych obiektów	1 szt.	Protokół odbioru.			
Nazwa	Wartość	Sposób pomiaru			
Liczba zorganizowanych imprez sportowo-rekreacyjnych	10 szt.	Raport z wydarzenia.			
Ilość drużyn sportowych użytkujących obiekt	3 szt.	Harmonogram zajęć/raport.			
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>					2024-2026
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)					5 000 000,00 zł
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
1 500 tys. zł	1 800 tys. zł Polski Ład	1 700 tys. zł	0 zł	0 zł	0 zł

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 20. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		Renowacja zabytkowego Kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej.			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		Rzymskokatolicka Parafia Trójcy Św. w Gorzowie Śląskim			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Mała 2, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
Neogotycki Kościół p.w. Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim powstał pod koniec XIX wieku. Wzniesiony na planie krzyża, murowany tradycyjnie z cegły. Kościół wpisany do gminnej ewidencji zabytków nr 1/302 z dnia 22.03.2016 roku. W chwili obecnej mury kościoła wymagają zabezpieczenia gdyż warunki atmosferyczne wpływają na trwałe pogorszenie ich kondycji w tym zawilgocenie co w konsekwencji wpływa na kruszenie cegły. Dodatkowo dach kościoła wymaga remontu tak jak organy będące wyposażeniem kościoła.					
Cel przedsięwzięcia <i>(złożony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia mającego na celu renowację zabytkowego kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej jest zachowanie, przywrócenie i utrzymanie historycznego obiektu sakralnego w jak najlepszym stanie. Renowacja takiego kościoła ma na celu przede wszystkim zabezpieczenie dziedzictwa kulturowego i religijnego, które stanowi istotną część lokalnej tożsamości i historii społeczności.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Przedsięwzięcie jest zlokalizowane w całości na obszarze rewitalizacji. Przewiduje wykonanie robót budowlanych, prac konserwatorskich i prac restauratorskich nieruchomości, w tym: 1) zabezpieczenie murów zewnętrznych przed degradacją, 2) remont dachu, 3) remont organów kościelnych, 4) remont wnętrza kościoła					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Liczba odwiedzających		Ilość osób odwiedzających obiekt zwiększona o 10%.		Przeprowadzone badanie ilościowe/ jakościowe	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2024-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	2 000 tys. zł Parafia

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 21. Przedsięwzięcie renowacji Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA <i>(nazwy zgłaszanego projektu)</i>		Renowacja Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		Parafia Ewangelicko-Augsburska w Kluczborku ul. Chrobrego 23, 46-200 Kluczbork			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Kościelna 1, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego <i>(krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)</i>					
W chwili obecnej mury kościoła wymagają zabezpieczenia gdyż warunki atmosferyczne wpływają na trwałe pogorszenie ich kondycji w tym zawilgocenie, co w konsekwencji wpływa na kruszenie cegły. Dodatkowo remontu wymaga dach kościoła oraz stolarka okienna i drzwiowa.					
Cel przedsięwzięcia <i>(założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)</i>					
Celem przedsięwzięcia renowacji zabytkowego kościoła ewangelickiego w Gorzowie Śląskim jest zapewnienie jego długotrwałego zachowania, przywrócenie pierwotnej świetności oraz umocnienie jego roli jako ważnego elementu dziedzictwa kulturowego. W ramach tego przedsięwzięcia przewiduje się prace konserwatorskie, restauracyjne i remontowe, obejmujące zarówno elementy zewnętrzne jak i wewnętrzne. Celem tych działań jest nie tylko przywrócenie estetyki i pierwotnego blasku, lecz także zapewnienie odpowiednich warunków konserwatorskich, które zabezpieczą zabytek przed dalszym pogarszaniem się stanu technicznego.					
Zakres przedsięwzięcia <i>(zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)</i>					
Przedsięwzięcie jest zlokalizowane w całości na obszarze rewitalizacji. Przewiduje wykonanie robót budowlanych, prac konserwatorskich i prac restauratorskich nieruchomości, w tym: 1) zabezpieczenie murów zewnętrznych przed degradacją oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, 2) remont dachu, 3) remont wnętrza kościoła					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia <i>(wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)</i>					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia <i>(nazwa, wartość, sposób pomiaru)</i>					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość osób korzystających z obiektu		Zwiększenie ilości osób korzystających z obiektu o 20%.		Przeprowadzone badanie ilościowe/sondażowe	
Czas realizacji <i>(przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)</i>				2025-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000,00 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jaki i kwota)
0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	2 000 tys. zł Parafia

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 22. Przedsięwzięcie modernizacji szkoły średniej w Gorzowie Śląskim.

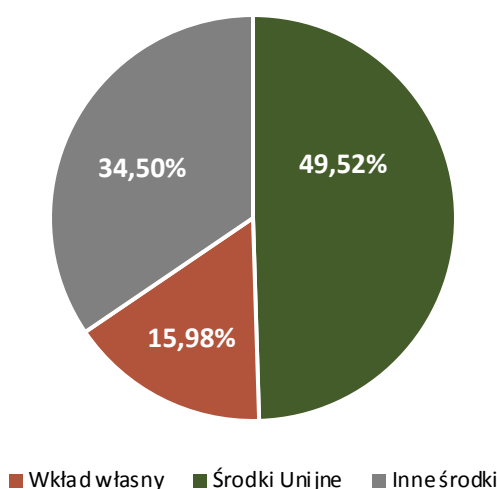
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA (nazwy zgłaszanego projektu)		Rewitalizacja szkoły średniej (Zespół Szkół w Gorzowie Śląskim) w Gorzowie Śląskim			
Wnioskodawca		Gmina Gorzów Śląski			
Potencjalni Partnerzy przedsięwzięcia		-			
Lokalizacja przedsięwzięcia		Ul. Byczyńska 9, Gorzów Śląski			
Opis stanu obecnego (krótki opis aktualnej sytuacji, występujących problemów, zjawisk negatywnych na obszarze rewitalizacji, które ma poprawić przedsięwzięcie)					
.....					
Cel przedsięwzięcia (założony cel jaki zostanie osiągnięty w wyniku zrealizowania przedsięwzięcia)					
Celem przedsięwzięcia jest rozwój infrastruktury społecznej, w tym poprawa stanu technicznego, efektywności energetycznej, ułatwienie dostępu, poszerzenie oferty świadczonych usług, poprawa funkcjonalności i estetyki obiektu.					
Zakres przedsięwzięcia (zakres realizowanego zadania ze wskazaniem zakresu planowanych prac, działań, parametrów technicznych)					
Rewitalizacja budynku wraz z przyległym terenem.					
Planowane produkty i prognozowane rezultaty przedsięwzięcia (wskaźnik produktu, który zostanie osiągnięty w trakcie lub bezpośrednio po zakończeniu przedsięwzięcia a także rezultaty tego działania będący efektem/konsekwencją prowadzonego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego)					
Wskaźnik produktu przedsięwzięcia (nazwa, wartość, sposób pomiaru)					
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Ilość zmodernizowanych obiektów		1 szt.		Protokół odbioru.	
Nazwa		Wartość		Sposób pomiaru	
Efektywność energetyczna budynku		Wzrost efektywności energetycznej budynku o 30%.		Protokół odbioru.	
Czas realizacji (przewidywane data rozpoczęcia i zakończenia przedsięwzięcia)				2024-2029	
Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)				2 000 000 zł	
Przewidywane źródła finansowania przedsięwzięcia (szacowana wartość przedsięwzięcia w rozbiciu na poszczególne źródła finansowania, z których Wykonawca będzie starał się sfinansować zadanie)					
Wkład własny wnioskodawcy	Pozostały wkład własny publiczny (np. NFOŚiGW/ WFOŚiGW)	Środki unijne	Pożyczka/ kredyt	Środki prywatne	Inne źródła finansowania (jakie i kwota)
0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	0 zł	2 000 tys. zł Starostwo Powiatowe Olesno

Źródło: Opracowanie własne.

Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji

Aby skutecznie zrealizować zaplanowane działania, istnieje konieczność starannego planowania finansowania przedsięwzięć z Gminnego Programu Rewitalizacji. Szacuje się, że wartość planowanych działań rewitalizacyjnych w Gminie Gorzów Śląski wynosi ok. 45,8 mln złotych. Finansowanie projektów pochodzić będzie z różnych źródeł, takich jak fundusze własne gminy, środki Unijne (obejmujące Krajowy Plan Odbudowy i Fundusze Europejskie dla Województwa Opolskiego w latach 2021-2027) oraz inne wsparcie, np. środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Strategicznych Polski Ład i Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

Rysunek 25. Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Gminie Gorzów Śląski.

Źródło: Opracowanie własne .

Warto podkreślić, że podane sumy są orientacyjne, a dokładna kwota zostanie określona na podstawie szczegółowej dokumentacji projektowej, uwzględnionej w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. W analizie określono maksymalne kwoty dofinansowania z Unii Europejskiej, jednak w przypadku ich niedostępności możliwe będzie przeprowadzenie działań zgodnie z dostępnymi środkami z innych źródeł. Istnieje także opcja realizacji projektów etapami, jeśli wystąpi szansa na pozyskanie funduszy na konkretny etap.

Mechanizm integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wstępne oraz pogłębione badania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w Gorzowie Śląskim ujawniły sytuację kryzysową w wymiarach społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i technicznym. Wszelkie główne i dodatkowe działania rewitalizacji koncentrują się na wskazanym obszarze rewitalizacji. Niemniej ich wpływ rozciąga się również na inne części gminy oraz jej mieszkańców. Gminny Program Rewitalizacji dla Gorzowa Śląskiego na lata 2024-2030 promuje odnowę zgodnie z założeniami, które są zintegrowane i wzajemnie uzupełniają się tworząc narzędzie strategicznego oddziaływania zarówno na poziomie lokalnym, jak i ponadlokalnym. Istniejące i planowane inicjatywy rewitalizacyjne są komplementarne i obejmują różne aspekty: przestrzenne, problematyczne, proceduralne oraz finansowe. Każda zaplanowana inicjatywa odpowiada na specyficzne problemy identyfikowane podczas badań i analiz terenu zdegradowanego. Ponadto układ taki pozwala na to, aby realnie wpływać na co najmniej dwa z pięciu głównych obszarów: społeczny, gospodarczy, funkcjonalno-przestrzenny, środowiskowy oraz techniczny.

Tabela 23. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Wyszczególnienie	Obszar społeczny	Obszar gospodarczy	Obszar funkcjonalno-przestrzenny	Obszar środowiskowy	Obszar techniczny
Przedsięwzięcie 1					
Przedsięwzięcie 2					
Przedsięwzięcie 3					
Przedsięwzięcie 4					
Przedsięwzięcie 5					
Przedsięwzięcie 6					
Przedsięwzięcie 7					
Przedsięwzięcie 8					
Przedsięwzięcie 9					
Przedsięwzięcie 10					
Przedsięwzięcie 11					
Przedsięwzięcie 12					

Źródło: Opracowanie własne.

Aby zapewnić, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gorzowa Śląskiego na lata 2024-2030 jest zgodny z wymaganymi procedurami, program został dokładnie oceniony przez różne instytucje, zgodnie z wymogami określonymi w art. 17, ust. 2, pkt 4 ustawy o rewitalizacji. W skład tych instytucji wchodzi: Zarząd Powiatu Oleskiego, oceniający zgodność z lokalną strategią rozwoju; Zarząd Województwa Opolskiego, sprawdzający zgodność z wojewódzkim planem zagospodarowania przestrzennego i strategią rozwoju; Wojewoda Opolski, oceniający zgodność z zadaniami rządowymi; organy wojskowe, ochrony granic i bezpieczeństwa państwa, w kontekście wymogów bezpieczeństwa; Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej, w kwestii ochrony przeciwpożarowej; Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego; lokalną komisję urbanistyczno-architektoniczną; operatorów infrastruktury i zarządców terenów, a także Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu, odnośnie do ochrony przyrody.

Program ten ma na celu ożywienie obszaru dotkniętego kryzysem poprzez skoncentrowanie inwestycji w sektorach społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzennym i technicznym. Projekty rewitalizacyjne, finansowane z różnych źródeł publicznych i prywatnych, mogą również korzystać ze wsparcia zewnętrznego, w tym z funduszy unijnych, pożyczek, kredytów i innych dostępnych środków.

Zasadnicze źródła finansowania działań rewitalizacyjnych w gminie obejmują Europejskie Fundusze dla Województwa Opolskiego na lata 2021-2027, środki własne gminy, a także wsparcie z Programu Rządowego Funduszu Inwestycji Strategicznych "Polski Ład", Krajowego Planu Odbudowy, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz innych dostępnych źródeł finansowania.

8. Zarządzanie gminnym programem rewitalizacji

Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji

Program Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 stanowi dynamiczny dokument operacyjny, który ma wpływ na różnorodne obszary. Planuje kompleksowy proces rewitalizacyjny, obejmujący działania różnych jednostek w różnych obszarach funkcjonowania. Dlatego konieczne jest wprowadzenie odpowiedniego systemu zarządzania. Efektywne wdrożenie Programu Rewitalizacji Gminy wymaga również aktywnej partycypacji, czyli współpracy ze wszystkimi uczestnikami procesu rewitalizacji. Aby zagwarantować współpracę na każdym etapie, takim jak diagnozowanie, programowanie, wdrażanie i monitorowanie, oraz osiągnąć oczekiwane rezultaty, poszczególnym jednostkom przypisuje się konkretne zadania.

Burmistrz Gminy odpowiada za kierowanie i realizację Gminnego Programu Rewitalizacji oraz prezentację regularnych ocen dotyczących postępu jego realizacji. Pełni rolę nadzorczą nad całością procesu rewitalizacji, współpracując przy tym z utworzonym przez siebie organem, jakim jest Komitet ds. rewitalizacji.

Zespół ten funkcjonował będzie w strukturze Urzędu Miejskiego. W skład tego Zespołu będą wchodzić osoby zaangażowane w realizację założeń GPR pracownicy Urzędu Miejskiego, a także Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Do zadań Zespołu należeć będzie:

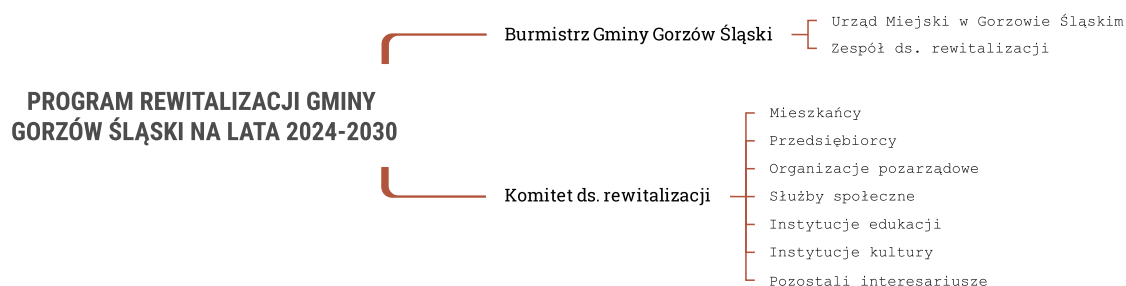
Zespół będzie działał jako część struktury Urzędu Gminy. Będą go tworzyć osoby zaangażowane w wdrażanie założeń Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym pracownicy Urzędu Miejskiego oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należeć będą:

- współpraca z komórkami organizacyjnymi urzędu,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania GPR i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu GPR, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- przygotowanie informacji nt. wdrażania GPR w celu publikacji na stronie internetowej.

Zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miasta i Gminy zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy oraz sprawuje funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz gminy. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Burmistrza, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w Gminie Gorzów Śląski.

Rysunek 26. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim.

Źródło: Opracowanie własne.

Szacunkowe koszty zarządzania

Przyjęto, że wydatki związane z kierowaniem procesem rewitalizacji zostały uwzględnione w ogólnych kosztach operacyjnych Urzędu Miejskiego. Zadania pracowników związane z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji będą realizowane w ramach ich standardowych obowiązków służbowych, co sugeruje, że rzeczywiste koszty zarządzania będą utrzymane na możliwie najniższym poziomie. Założono, że osoby odpowiedzialne za zarządzanie Programem to:

- a) Pracownicy Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim;
- b) Pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzowie Śląskim;
- c) Pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Gorzowie Śląskim.

W rezultacie ogólne koszty zarządzania, obejmujące wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń, szacowane są na około 200 tys. zł przez cały okres trwania programu. Koszt został ustalony na podstawie średniego miesięcznego wynagrodzenia pracowników instytucji zaangażowanych w proces zarządzania Programem.

Ramowy harmonogram realizacji

Program Rewitalizacji Gminy to długoletnia inicjatywa, obejmująca sześcioletni okres działania. Rok 2024 stanowi punkt początkowy i zakończenia prac nad dokumentacją, w tym formowaniem Komitetu Rewitalizacji i Zespołu ds. rewitalizacji. Rzeczywista realizacja projektów rewitalizacyjnych zainicjuje się w 2024 roku, natomiast Program dobiegnie końca w 2030 roku. W 2031 roku planowane jest przygotowanie raportu podsumowującego cały Program Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski, wraz z raportami i opracowaniami podsumowującymi rok 2030.

Tabela 24. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.

Okres I	Okres II	Okres III	Okres IV	Okres V
2024	2025-2026	2027-2028	2029-2030	2031
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji. Rozpoczęcie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2025-2026.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2027-2028	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2029-2030	Podsumowanie zrealizowanych przedsięwzięć.
Powołanie Zespołu ds. Rewitalizacji	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za lata 2024-2025.	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za lata 2026-2027.	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za lata 2028-2029.	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2030.
Powołanie Komitetu Rewitalizacji	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za lata 2024-2025.	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za lata 2026-2027.	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za lata 2028-2029.	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za rok 2030.

Źródło: Opracowanie własne.

System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

Nadzór i weryfikacja postępów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji to kluczowe czynniki gwarantujące, że przedsięwzięcia mające na celu polepszenie jakości życia mieszkańców są efektywne i przynoszą zamierzone rezultaty. Te działania umożliwiają bieżące śledzenie rozwoju projektów odnowy, dzięki czemu można na bieżąco wykrywać wszelkie opóźnienia lub komplikacje i odpowiednio reagować. Systematyczne przeglądy programu są niezbędne, aby móc dostosowywać podejście do zmieniających się okoliczności oraz modyfikować plany, jeśli niektóre z działań nie spełniają oczekiwań. Taka elastyczność umożliwia efektywne dążenie do realizacji zamierzonych celów.

Włączenie mieszkańców w cykl oceny i monitorowania zwiększa ich zaangażowanie oraz buduje zaufanie do procesu rewitalizacji, umożliwiając społeczności aktywny udział w decydowaniach. Oceniając efektywność działań rewitalizacyjnych, możliwe jest lepsze zarządzanie finansami poprzez skierowanie inwestycji w te obszary, gdzie przynoszą one największe korzyści, co zapewnia racjonalne wykorzystanie środków.

Regularna analiza i raportowanie są fundamentem dla zrównoważonego rozwoju społeczności, unikając dysproporcji w rozwoju różnych obszarów. Przeprowadzenie szczegółowej analizy skuteczności realizowanych działań pozwoli na ocenę ich wpływu. Komitet ds. Rewitalizacji, we współpracy z Urzędem Miejskim w Gorzowie Śląskim, planuje roczne tworzenie raportów monitorujących, z terminem publikacji do 30 kwietnia kolejnego roku, co pozwoli na ciągłą ocenę i dostosowanie działań rewitalizacyjnych.

Opis sposobu zapewnienia udziału interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym w ramach Komitetu Rewitalizacji

Udział obywateli w życiu publicznym jest procesem, który umożliwia indywidualnym osobom lub grupom aktywne zaangażowanie się w procesy decyzyjne, przedstawianie swoich poglądów oraz współkształtowanie polityk, programów lub inicjatyw mających wpływ na ich codzienne życie. Jest to kluczowy aspekt funkcjonowania społeczeństwa demokratycznego, który pozwala mieszkańcom na bezpośredni wpływ na środowisko, w którym żyją. Udział społeczny może przybierać różne formy, w tym konsultacje publiczne, bezpośredni udział w decydowaniu, inicjatywy lokalne czy działania edukacyjne i informacyjne. Odgrywa on fundamentalną rolę w kształtowaniu społeczeństw opartych na solidnych podstawach demokratycznych i

trwałym rozwoju, umożliwiając uwzględnienie wielości społecznych punktów widzenia i potrzeb. Jego głównymi celami są umacnianie więzi między ludźmi, budowanie wzajemnego zaufania oraz zwiększanie skuteczności w podejmowaniu decyzji.

W związku z tym, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030 jest dokumentem strategicznym, jego skuteczną realizacją, obejmującą wszystkie zaplanowane w nim inicjatywy i działania, zależy od współpracy i wkładu wszystkich stron zaangażowanych w obszarze rewitalizacji. Ważne jest, aby różnorodne grupy interesariuszy miały możliwość uczestnictwa na każdym etapie tworzenia Programu. Metody partycypacji społecznej, które zostały wykorzystane przy tworzeniu tego dokumentu, obejmują konsultacje publiczne, ankiety, spotkania konsultacyjne oraz formularze feedbackowe.

Inicjatywy dotyczące udziału społecznego miały zakres zarówno lokalny, jak i szeroki, angażując mieszkańców gminy oraz inne zainteresowane strony. Głównymi odbiorcami tych działań byli mieszkańcy Gorzowa Śląskiego, lokalni partnerzy społeczni i biznesowi, w tym działające na terenie gminy organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, kościoły oraz inne instytucje.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etap diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski. Konsultacje społeczne zostały zrealizowane w terminie od dnia 13.09.2023 r. do dnia 20.10.2023 r. w oparciu o zapisy:

- art. 6 ust. 2-9, art. 7 ust. 3 i art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28. z późn. zm.);

- art. 5a ust. 1 i art. 30 ust. 2 pkt. 1a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572. z późn. zm.);

- art. 37 ust. 2, ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023 poz. 1688);

- Uchwały nr VI/49/2019 RADY MIEJSKIEJ GORZOWA ŚLĄSKIEGO z dnia 20 marca 2019 r. w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy Gorzów Śląski;

- Zarządzenia nr 0050.127.2023 Burmistrza Gorzowa Śląskiego z dnia 11 września 2023 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski;

- Zarządzenia nr 0050.146.2023 Burmistrza Gorzowa Śląskiego z dnia 6 października 2023 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Uchwały Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski – dodatkowe wydłużenie procesu konsultacji w świetle nowelizacji ustawy o rewitalizacji.

W celu zapewnienia możliwie największego udziału mieszkańców i interesariuszy w procesie konsultacji społecznych, informacja o trwającym procesie oraz możliwych formach uczestnictwa w nim została zamieszczona m.in.:

- w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim;
- na oficjalnej stronie internetowej gminy www.gorzowslaski.pl.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt uchwały wraz z załącznikami oraz Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy Gorzów Śląski, dostępne były na stronie Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (www.bip.gorzowslaski.pl) oraz na stronie internetowej Gminy Gorzów Śląski (www.gorzowslaski.pl). Wypełnione formularze można było dostarczyć drogą elektroniczną na adres e-mailowy: rewitalizacja@gorzowslaski.pl, za pośrednictwem operatora pocztowego na adres: Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim, ul. Wojska Polskiego 15, 46-310 Gorzów Śląski lub osobiście do Sekretariatu codziennie w okresie konsultacji w godzinach pracy Urzędu.

Kolejną formą konsultacji była ankieta w formie kwestionariusza on-line. Arkusz złożony był z dwóch części. Pierwsza dotyczyła identyfikacji interesariusza, druga część dotyczyła zgłaszanej uwagi. Aktywny link do formularza został zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego

w Gorzowie Śląskim. Dodatkowo w całym okresie trwania konsultacji możliwe było zgłaszanie uwag w formie ustnej podczas spotkań konsultacyjnych, w siedzibie Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim po uprzednim umówieniu spotkania oraz telefonicznie. Co więcej, w ramach realizowanych konsultacji społecznych zorganizowane zostało jedno spotkanie konsultacyjne w Gorzowie Śląskim. Informacja o planowanym spotkaniu została podana do publicznej wiadomości w dniu ogłoszenia rozpoczęcia procesu konsultacji, na stronie internetowej gminy.

W trakcie wdrażania Programu, aktywne uczestnictwo społeczności lokalnej, w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, wspólnot mieszkaniowych i innych zainteresowanych strony, było kluczowe w realizacji zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Współdziałanie w projektowaniu adaptacji obiektów, kreowaniu nowych przestrzeni publicznych oraz ich wyposażaniu odbywało się w ścisłej kooperacji z użytkownikami tych przestrzeni, aby wyniki działań odpowiadały ich potrzebom i oczekiwaniom.

Informacje o postępach i efektach działań rewitalizacyjnych były szeroko komunikowane wśród mieszkańców, wykorzystując różnorodne metody i narzędzia komunikacji, by maksymalnie zwiększyć dostępność informacji dla wszystkich grup społecznych, bez względu na ich wiek, status społeczny, przekonania czy rodzaj i poziom niepełnosprawności.

Specjalna strefa rewitalizacji

We wspomnianej Ustawie o rewitalizacji istnieje możliwość utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu sprawnego przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Tego rodzaju decyzję można podjąć na wniosek decydenta jednostki samorządu terytorialnego poprzez wydanie specjalnej uchwały przez Radę Gminy, -stanowiącej akt prawa miejscowego. Jej wprowadzenie pozwala na uproszczenie procedur administracyjnych związanych z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji oraz korzystanie ze szczególnych udogodnień. Niemniej z uwagi na skalę realizowanych przedsięwzięć, charakter projektów rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne gminy, nie przewiduje się utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze gminy Gorzów Śląski.

9. Określenie zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego

---

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Gorzów Śląski jest to: Uchwała Nr XXVII/220/2021 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 14 kwietnia 2021 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Gorzów Śląski;

Z uwagi na charakter planowanych działań, nie zakłada się modyfikacji w wymienionej uchwale w sytuacji wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030.

10. Określenie niezbędnych zmian w uchwale dot. Komitetu Rewitalizacji

Rada Miejska Gorzowa Śląskiego planuje uchwalić zasady ustalania składu i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji w ciągu trzech miesięcy od daty zatwierdzenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Komitet Rewitalizacji będzie stanowił platformę do współpracy i dialogu pomiędzy interesariuszami a organami Gminy w kwestiach związanych z przygotowaniem, realizacją i oceną działań rewitalizacyjnych. Pełnić będzie także rolę organu opiniodawczo-doradczego.

Struktura Komitetu Rewitalizacji przewiduje obecność przedstawicieli mieszkańców obszaru objętego rewitalizacją, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych (w tym kulturalnych i oświatowych) oraz przedsiębiorców działających w obszarze rewitalizacji. Istnieje możliwość dostosowania składu Komitetu poprzez ewentualne zmiany w uchwale regulującej zasady wyboru jego członków, zwłaszcza w kontekście włączenia reprezentantów obszaru podlegającego rewitalizacji.

11. Realizacja gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Obszar rewitalizacji jak i całej Gminy Gorzów Śląski, objęty jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski, przyjętego Uchwałą Nr XLVI/353/2010 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 30 września 2010 roku. Na podstawie analizy dokumentu stwierdzono, iż nie wystąpi konieczność wprowadzenia zmian w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzów Śląski wynikających w związku z wprowadzeniem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2024-2030. Planowane przedsięwzięcia są zbieżne z polityką przestrzenną przedstawioną w dokumencie, w wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych nie nastąpi zamiana funkcji obszarów wskazanych w Studium.

Dodatkowo, na terenie Gorzowa Śląskiego objętego obszarem rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego: Uchwała nr XXXVIII/286/2014 Rady Miejskiej w Gorzowie Śląskim z dnia 23 maja 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w Gorzowie Śląskim i we wsi Jamy (Dz. Urz. Woj. Opol. z 2014 poz. 1391).

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszają przepisów określonych w tych dokumentach.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba mieszkańców sołectw gminy Gorzów Śląski.	12
Tabela 2. Średni wynik egzaminu 8-klasisty w 2022 roku z części humanistycznej, matematycznej oraz językowej w podziale na obszar rewitalizacji i pozostałą część gminy.	17
Tabela 3. Ilość osób zmagających się z problemem ubóstwa z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	20
Tabela 4. Ilość osób zmagających się z problemem niepełnosprawności oraz długotrwałej lub ciężkiej choroby w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	20
Tabela 5. Ilość osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	21
Tabela 6. Ilość poszczególnych grup wiekowych mieszkańców w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyróżnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	23
Tabela 7. Emisja szkodliwych substancji (SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , PM _{2,5}) w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	30
Tabela 8. Zabytki wpisane do Gminnego Rejestru Zabytków Gminy Gorzów Śląski znajdujących się w obszarze rewitalizacji.	36
Tabela 9. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi	43
Tabela 10. Cele oraz kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim.	52
Tabela 11. Przedsięwzięcie rewitalizacji rynku w Gorzowie Śląskim.	54
Tabela 12. Przedsięwzięcie modernizacji cmentarza w Gorzowie Śląskim.	55
Tabela 13. Przedsięwzięcie przebudowy amfiteatru w Gorzowie Śląskim wraz z zagospodarowaniem terenu wokół.	56
Tabela 14. Budowa Centrum Kultury w Gorzowie Śląskim.	57
Tabela 15. Przedsięwzięcie termomodernizacji kamienic w Gorzowie Śląskim.	58
Tabela 16. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego budynku przy ulicy Byczyńskiej 12 w Gorzowie Śląskim.	59
Tabela 17. Przedsięwzięcie przebudowy dróg Gminnych w Gorzowie Śląskim.	60
Tabela 18. Przedsięwzięcie zagospodarowania terenu z budynkiem Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim.	61
Tabela 19. Przedsięwzięcie modernizacji boiska sportowego w Gorzowie Śląskim.	62
Tabela 20. Przedsięwzięcie renowacji zabytkowego kościoła parafialnego pw. Trójcy Świętej w Gorzowie Śląskim.	63
Tabela 21. Przedsięwzięcie renowacji Kościoła Ewangelickiego w Gorzowie Śląskim.	64
Tabela 22. Przedsięwzięcie modernizacji szkoły średniej w Gorzowie Śląskim.	65
Tabela 23. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	67
Tabela 24. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji.	71

Spis rysunków

Rysunek 1. Mapa obszaru gminy Gorzów Śląski.	11
Rysunek 2. Obszar zdegradowany i rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	13
Rysunek 3. Obszar rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	14
Rysunek 4. Plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji.	15
Rysunek 5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski obejmujący obszar rewitalizacji.	16
Rysunek 6. Ilość osób zmagających się z problemem alkoholizmu w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	17
Rysunek 7. Podział zamieszkania osób zmagających się z problemem alkoholizmu pomiędzy obszarem rewitalizacji a pozostałym obszarem gminy.	18
Rysunek 8. Ilość punktów sprzedaży alkoholu w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	18
Rysunek 9. Podział lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu pomiędzy obszarem rewitalizacji a pozostałym obszarem gminy.	19
Rysunek 10. Podział miejsca zamieszkania osób bezrobotnych z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	22
Rysunek 11. Udział miejsca zamieszkania poszczególnych grup mieszkańców w ogólnej liczbie mieszkańców gminy z wyróżnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	23
Rysunek 12. Ilość instytucji, organizacji i stowarzyszeń w 2022 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	24
Rysunek 13. Podział lokalizacji instytucji, organizacji i stowarzyszeń z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	24
Rysunek 14. Ilość Kół Gospodyń Wiejskich w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	25
Rysunek 15. Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałego obszaru gminy.	26
Rysunek 17. Ilość zawieszonych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji oraz pozostałej części gminy.	27
Rysunek 16. Rozmieszczenie przestrzenne zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	27
Rysunek 18. Ilość powierzchni zawierającej azbest (m ²) w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałej części gminy.	29
Rysunek 19. Mapa zagrożenia powodziowego najbliższego otoczenia obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	30
Rysunek 20. Mapa wstępnej oceny ryzyka powodziowego obszaru rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	31
Rysunek 21. Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze rewitalizacji gminy Gorzów Śląski.	32
Rysunek 22. Ilość punktów opieki medycznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	33
Rysunek 23. Rozmieszczenie punktów opieki medycznej z wyszczególnieniem obszaru rewitalizacji i pozostałego obszaru gminy.	34
Rysunek 24. Ilość obiektów publicznych w złym stanie technicznym oraz budynków komunalnych wymagających remontu.	35
Rysunek 25. Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Gminie Gorzów Śląski.	66
Rysunek 26. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji w Gorzowie Śląskim.	70

Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim

ul. Wojska Polskiego 15
46-310 Gorzów Śląski,

Kontakt

um@gorzowslaski.pl
<https://gorzowslaski.pl/>

**Gmina
Gorzów Śląski**

Opolskie Centrum
Zarządzania Projektami Sp. z o.o.
ul. Technologiczna 2
45-839 Opole
e-mail: biuro@oczp.pl
www.oczp.pl